

Kortárs tárlat: Mesék, versek, rajzok és ruhák

Lesznai Annának, a huszadik századi magyar kultúrtörténet egyik legerdekesebb alakjának sokrétű művészetét bemutató kiállítása nyílt meg a Vaszary Galériában. Egy emancipált, eseménydús életet élő nő, aki nem csupán gazdag személyiséggel, de szerteágazó művészi tehetséggel és kimagasló intellektuális képességekkel is rendelkezett. Zoób Kati – Lesznai meséi ihlette – ruhái kortárs eseményé varázsolják a tárlatot.

Lesznai jellegzetes hangú költő volt, aki lírájában a természettel való mély azonosulásról szól. Felnőtteknek és gyerekeknek írt meséket, a magyar népies szecesszió stílusában készített hímezéseket, valamint címlapterveket, többek közt Adynak, Bartóknak és Balázs Bélának. A művészet tanítása is foglalkoztatta, de festett is, merthogy képzőművész is volt. Elsősorban természeti elemeket: burjánzó virágokat, tekergő növényi indákat rajzolt. Ornamentális műveivel, meseillusztrációival és a paraszti életet ábrázoló festményeivel több kiállításon vett részt.

A Vaszary Galériában a Petőfi Irodalmi Múzeum és Zoób Kati divattervező-iparművész kezdeményezésére rendezte a tárlatot, amely beteljesíti Lesznai Anna vágyát: formába váltja iparművészeti terveit, bemutatja meséit, verseit és életútjának álmomáit, kortársait.

– Nagyszabású és látványos kiállításon játszunk a „mi lett volna, ha” gondolatával, és Zoób Kati – részben Lesznai Anna meséi által inspirált – ruhái mellett tárgyasítjuk Lesznai soha meg nem valósult terveit, képekké váltjuk irodalmi alkotásait, és megidézzük kortársait is. Ki-be járunk a műfajok között, a kiállításon szavakkal, szövegekkel, textilekkel, szöttesek-

kel, szövetekkel, fonallal és cérnával játszunk – izgalmas és inspiráló látványt teremtve – összegez dr. Török Petra, a Petőfi Irodalmi Múzeum főigazgató-helyettese, a tárlat kurátora.

Lesznai Anna (1885–1966) Alsókörtvélyesen született. Falusi környezetben töltött gyermek- és ifjúkorának élményvilága egész életét végigkísérte. Parasztasszonyoktól

tanult hímezni, majd Budapesten és Párizsban iparművészeti tanulmányokat folytatott. Unokatestvére, Hatvany Lajos útján kerültek első versei a Nyugat folyóirathoz. Első kötetének megjelenésekor Adytól kapott elismerő kritikát. Tiszteletbeli tagja volt a Nyolcak társaságának, részt vett 1911-ben rendezett üttő kiállításokon.

(Folytatás a 2. oldalon.)

Hamarosan kezdődhet a gimnázium felújítása

Megszületett a megállapodás, várhatóan három hónap múlva elkezdődhet a Lóczy Lajos Gimnázium teljes felújítása.

A két különböző forrásból megvalósuló egymilliárdos beruházás mind az öt szereplője aláírta a szerződést, a kiviteli tervek készen vannak, így amint lezárul a közbeszerzési eljárás, indulhat a gimnázium átépítése.

Közel egymilliárd forintból újul meg a Lóczy Lajos Gimnázium épülete. Az iskola történetének legnagyobb beruházását 250 millió uniós, illetve egy 770 millió hazai forrás biztosítja. Előbbi az épület teljes energetikai korszerűsítését fedezi, utóbbi pedig az épület felújítását, bővítését, az emeletráépítést.

A Nemzeti Fejlesztési és Stratégiai Intézet, a Nemzeti Sportközpont, az önkormányzat mint tulajdonos, a Klebersberg Központ, illetve a Balatonfüredi Tankerületi Központ mint fenntartó aláírta azt a megállapodást, amely a gimnázium fejlesztésének mintatervét tartalmazza.

– Jogilag két külön beruházásról és támogatói forrásról van szó, amelyeket azonban egyszerre kell végrehajtani. Az egyeztetések emiatt jelentősen elhúzódtak, de végre van megállapodás, és a forrás rendelkezésre áll. Jelenleg a közbeszerzési eljárás minőség-ellenőrzése zajlik, úgy gondolom, három hónap múlva elkezdődhet a beruházás. Mindenkinek az az érdeke, hogy minél előbb elinduljon az építkezés, ami a tervek szerint egy év alatt befejeződik – válaszolta a balatonfüredi hu kérdésre Bóka István polgármester.

– Bízom benne, hogy a rendelkezésre álló forrás elég lesz, a gimnázium felújítása nagyon fontos a város számára, ha esetleg forráshiány lépne fel, akkor bizonyos összegig az önkormányzat hozzá tud járulni a költségekhez. Véges a büdzsénk, de a szándék megvan – mondta Bóka István.

Az építkezés idejére a több mint négyszáz diák elhelyezését a város meglévő tanintézményeiben oldják meg.

– Egyeztetünk a városban működő tanintézményekkel, a gimnáziumban zajló munkálatok alatt a középiskolás diákokat a város iskoláiban és közösségi helyiségeiben megfelelő körülmények között el tudjuk majd helyezni. Az építkezés idejére az egész iskolát ki kell üríteni, a tornacsarnok azonban használatos lesz, ide visszajárhatnak majd a diákok. Jelenlegi tudásunk szerint egy, maximum másfél tanévet érinthet a beruházás – tudtuk meg Szabó Lajostól, a Balatonfüredi Tankerületi Központ igazgatójától.

Ekkora volumenű fejlesztésre még nem volt példa a 62 éves tanintézmény életében.

Jelenleg két épületben zajlik a tanítás, az egykori lánykollégium infrastruktúrája már nagyon leromlott, az iskola főépülete pedig korszerűsítésre szorul.

A gimnázium egy új, hét tantermet felölelő emeletet kap, modernizálják a meglévő épületet, és jelentős energetikai fejlesztés is megvalósul: kicserélik a nyílászárókat, korszerűsítik a hőszigetelést, illetve a fűtést.

Az országos programban 65 tanintézmény kapott támogatást, közöttük a Lóczy az egyetlen középiskola. **MT**

Miss Balaton 2018

A Balatonfüreden megrendezett Miss Balaton győztese a stylistként is dolgozó miskolci egyetemista, Tóth Lilla Hanna, első udvarhölgye (jobbról) a fiatal anyuka, Foczkó Dalma, a második udvarhölgy pedig az angoltanárként dolgozó Bíró Barbara **BFN**

Költőnő kapta a Quasimodo-díjat

A Salvatore Quasimodo Nemzetközi Költőverseny fődíját Falcsik Marinak ítélte a zsűri Szertartások című verséért.

Sajnos Falcsik Mari betegség miatt személyesen nem vehetett részt az Anna Grand Hotelben az ünnepélyes díjkiosztón, ahol Carla Romanelli olasz színésznő és Lukács Sándor színművész olvasta fel a díjazott költeményeket.

Falcsik Mari 1956-ban született Budapesten. 1980-ban végzett az ELTE Böl-

A verseny fődíjasa, Falcsik Mari

Fotó: archív

csészkarán, majd szokatlanul korai időponttól, 1982-től szabadúszó lett és tudatos kívülálló, szellemi szabadfoglalkozásúként irodalom- és kultúrtörténeti kurzusokat vezetett.

Az 1990-es rendszerváltáskor kapcsolódott vissza a kortárs magyar irodalmi életbe. Költői pályája az új évezred elején indult. Első kötet, a Sanzon nehéz időkben 2004-ben, a második, a Változatok a szabadságra 2006-ban jelent meg.

(A versek lapunk 10. oldalán olvashatóak.)

Kirándulásnak indult, huszonöt év lett belőle

Augusztus 20-án a hagyományoknak megfelelően a Szent István téren emlékeztek az államalapítóra. Bóka István polgármester ünnepi beszédét követően Fabacsovics Zoltán okleveles építő- és urbanisztikai szakmérnök, vezető tervező vehette át a Balatonfüred Városért kitüntetést. A díjazott huszonöt éve Arácson él, az Arácsért Alapítvány jelenlegi kuratóriumi elnöke, volt az északi part állami főépítésze, 2013 óta pedig megyei főépítész.

– A vasárnapi misén az ember három dologért ad hálát a Jóistennek: a családjáért, a munkájáért, és azért, hogy Balatonfüred-Arácson élhet – fogalmazott Fabacsovics Zoltán a díj átvételkor. – Szinte napra pontosan huszonöt éve autóztam el a füredi város háza előtt, s nyújtogattam a nyakamat: nincs-e kiírva, hogy „munkatársat felvesszünk”. Akkor ugyan nem láttam ilyen feliratot, de a rákövetkező munkanapon az országos napilapokban megjelent a városrendezési és építési osztályvezetői állás. Úgy éreztem, hogy a sors megszólított, vágjunk bele!

Fbacsovics Zoltán Baján született 1964-ben, a BME Építőmérnöki Karán tanult, ott szerzte meg mindhárom diplomáját. Az egyetemi évek után Budapesten, majd Ka-

Bóka István átadja a kitüntetést Fabacsovics Zoltánnak

zincbarcán dolgozott, onnan 1993-ban költözött családjával Balatonfüredre. A helyi építési osztály vezetése mellett a 2001-ben létrehozott Balatoni Főépítési Iroda munkatársa volt, később pedig balatoni főépítészként az illetékességgel rendelkező Dél-dunántúli Állami Főépítési Iroda keretein belül a Balaton északi partjának állami főépítési feladatait végezte, 2010-től az állami főépítész helyetteseként kiterjedt területi és feladat-ellátáskörrel. 2013 márciusa óta Veszprém megye főépítési teendőit látja el.

„Tevékenysége során a hivatali feladatok magas szintű ellátásán túl mindig nagy hangsúlyt fektet a szakmai közélet aktív alakításáért, a megye települési főépítészeit példaeértékűen szervezi működő közösségbe. Létrehozta a Városépítészeti Séták Veszprém megyében programot, mellyel a megye települései mutatkozhatnak be nemcsak a Veszprém megyei, de az egész országból idelátogató főépítészeknek, építészeknek. A séták eddigi helyszíne volt már Zirc, Pápa, Sümeg, Balatonalmádi és Tihany, a következő pedig

Balatonfüred lesz” – szölte az ünnepi laudáció.

Fbacsovics Zoltán a városért, azon belül is Arácsért több mint nyolc éve dolgozik rendületlenül. Az Arácsért Alapítvány kuratóriumának elnökeként megszilárdította az alapítvány működését, a régi programok mellett új rendezvényeket honosított meg, kiadványokat adnak ki. Kezdeményezésére palackozták Arács borát, és nevéhez fűződik az Arácsért-díj létrehozása is. Elkötelezett lokálpatriótaként ápolja és öregbíti városunk és Arács hírnevét. **MA**

Elektromos vonatok a tó északi partján

Kezdődhet a füredi vasút villamosítása. Megvan a kivitelező cég, két és fél év alatt kell befejezniük a Balaton északi parti vasútvonalnak korszerűsítését. Villamosítás, modern, légkondicionált vonatok a cél.

A korábbi sikertelen pályázat után most eredményt hirdetett a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. (NIF) a Szabadbattyán–Balatonfüred vasútvonal villamosítását 64,5 kilométer hosszon. A kivitelezőknek két és fél évük van a tervek elkészítésére és a munkák elvégzésére – áll a közbeszerzési értesítőben.

Az ÉB 2018 Konzorcium végezheti el 23 milliárd forintért a Szabadbattyán–Balatonfüred vasútvonal villamosítását 64,5 kilométer hosszon. A kivitelezőknek két és fél évük van a tervek elkészítésére és a munkák elvégzésére – áll a közbeszerzési értesítőben.

A kivitelező feladata még Polgárdi, Balatonkenese, Balatonfüzfő, Alsóörs állomások átépítése, valamint mindezekhez a tervek elkészítése.

A beruházás során többek között 50 Hz-es, 2×2,25 kV-os váltóáramú felsővezeték helyeznek el az érintett útvonalon, a villamosítás mellett hat vasúti átjárót adnak át, és

45 kilométeren végeznek el szabályozási munkákat.

Az érintett szakasz forgalmának jelentős hányada a nyári idegenforgalmi szezonban bonyolódik. Miközben egyre népszerűbbek és egyre több időtöltési lehetőséget kínálnak a Balaton északi partján fekvő települések, a nyári hétvégéken nehézkes a megközelítésük a túlsúfolt autópálya miatt. Ezért nagy szükség van a vasúti közlekedés és járműpark korszerűsítésére. A villamosítás kiépítése azért is fontos, mert Balatonfüred bonyolítja le az északi parton a legnagyobb utasforgalmat.

A felújítás egy nagyobb, a Balaton északi partjának vasúti közlekedését Keszthelyig megújító korszerűsítés első üteme. A rekonstrukció révén, ahogy a déli parton, úgy a Székesfehérvár–Balatonfüred útvonalon is, korszerű, légkondicionált elektromos motorvonatok járnak majd. A tervek szerint 2019-ben megérkeznek az első Stadler gyártmányú emeletes motorvonatok a MÁV-Starhoz, így nem kizárt, hogy ezeket a 600 ülőhelyes járműveket is bevetik majd a zsúfolt nyári hétvégi forgalomban, ha elkészült a vasútvonal fejlesztése.

Martinovics

Átcserélte a hatósági jelzést az utánfutón

Egyedi azonosító jel meghamisítása miatt indult büntetőeljárás egy 61 éves ajkai lakos ellen.

A balatonfüredi járőrök szeptember 1-jén 16 óra körül igazoltatták egy könnyű pótkocsit vontató gépjármű vezetőjét a 71-es számú főúton, Balatonakali belterületén. Az ellenőrzés során a rendőrök megállapították, hogy az utánfutón elhelyezett hatósági jelzés egy másik pótkocsihoz tartozik. A beszerzett adatok és információk alapján megállapítást nyert, hogy a férfi előző nap a vontatmányhoz tartozó forgalmi rendszámot leszerelte, és egy másik hatósági jelzést tett fel rá.

A rendőrök a 61 éves férfit elfogták és előállították a Ba-

latonfüredi Rendőrkapitányságra, ahol gyanúsítottként hallgatták ki. Ellene egyedi azonosító jel meghamisítása

büntett elkövetésének megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás indult.

BFN

Mesés ruhák

(Folytatás az 1. oldalról.)

Jászi Oszkár felesége volt. Barátság fűzte Ady Endréhez, Kafka Margitához, Balázs Béla-hoz, Lukács György-höz. 1919 után Bécsbe emigrált. Ettől kezdve haláláig Gergely Tibor festőművész felesége. 1930-ban tértek vissza Budapestre, de 39-ben ismét emigrációba kényszerült. New Yorkban művészeti oktatóként foglalkozott, majd befejezte a Kezdetben volt a kert című regényét. Válogatott verskötetét már itthon rendezte sajtó alá. 1966. október 2-án New Yorkban halt meg, végakaratának megfelelően hamvait hazahozták. Friss hangú, patetista lírája, jellegzetesen asszonyi témái a legjobb magyar költők között jelölik ki helyét.

A Lesznai Anna művészetét bemutató kiállítás és Zoób Kati divattervező munkái január elejéig láthatók a Vaszary Galériában.

Martinovics Tibor

Öt perc alatt két körözött

A balatonfüredi rendőrök rövid időn belül két személyt igazoltattak, s mint kiderült, mindkettőt körözték.

A Balatonfüredi Rendőrkapitányság járőrei 2018. augusztus 27-én Alsóörs belterületén igazoltattak két 55 éves férfit. Az intézkedés során a rendőrök megállapították, hogy az egyikkel szemben közokirat-hamisítás büntett elkövetésének megalapozott gyanúja miatt a Veszprémi Rendőrkapitányság elfogatóparancsot bocsátott ki, míg a

másik személy körözését tartózkodási helyének megállapítása miatt a Veszprémi Járásbíróság rendelte el.

A bűncselekmény miatt körözött személyt az intézkedő rendőrök elfogták, majd előállították a Balatonfüredi Rendőrkapitányságra, ezután őrizetbe vételét követően a Veszprém Megyei Rendőr-főkapitányság fogdájaiba szállították.

A másik személy esetében a bíróság által kért adatokat a járőrök dokumentálták, majd a férfit az intézkedést követően szabadon engedték. **BFN**

XIII. Romantikus Reformkor Fesztivál

A Romantikus Reformkor Fesztivál keretében az 1848-as szabadságharc 170 éves évfordulója alkalmából emlékezünk a múltra, a múltban élt nagyjainkra.

Jöjjön velünk ismét egy hangulatos hagyományörző időutazásra! Blaha Lujza, Jókai Mór, Széchenyi István és a többiek lélekben biztosan velünk tartanak, és így ön is

átélheti az akkori Füred pezsgő szellemi, kulturális és gasztronómiai pillanatait. Öltözzön korbáruhába, vonuljon fel velünk, jöjjön el a bálba, kóstolja meg Laborfalvi Róza kedvenc süteményét!

Az ifjúság szerepe kiemelten fontos volt a 19. században is, és most is jelentős, ezért idén első alkalommal kerül megrendezésre a Füredi fiatalok napja a fesztivál nyitónapján. Helyi és testvérvárosaink

Fotó: Gazsi

diákjai mérhetik össze tudásukat egy interaktív helytörténeti vetélkedőn, továbbá várjuk a saját várost bemutató vírusvideókat és a lelkes szavalókat. Értékes díjakkal, hajókirándulással és a Kávészünet zenekar könnyűzenei koncertjével készülünk erre a napra.

Számos kulturális és gasztronómiai élmény várja önt ebben a három napban: lesz élő nagykoncert a Csík Zene-

karral, Orosz Zoltán harmonikaművésszel és barátaival, hintós felvonulás korbáruöltözetben, reformkori bál, forradalmi táncház és irodalmi szalon. A szórakozásból a legkisebbeket sem hagyjuk ki: kézműves alkotóház, népi és interaktív játékpark, bábszínház várja őket.

A reformkori bál pedig mintegy fő attrakcióként remek szórakozást ígér szombat estére: a The Beat Bulls Zenekar mellett ceremóniamester garantálja a jó hangulatot és a talpalávalót, a finom falatok révén pedig valódi gasztronómiai kalandozásban lehet részünk.

Am az ízeknek ennél sokkal több szerep jut! Az előző évekhez hasonlóan idén is megrendezzük a Legyen Ön a Romantikus Reformkor szakácsmestere! elnevezésű versenyt, ahol bárki – amatőr és profi, magánszemély vagy csapat – indulhat reformkorbeli receptek alapján készített ételekkel. Ezenkívül a helyi éttermek is külön menüorral készülnek a reformkori hétvégére.

Merüljön el ön is a jelmezek, huszárok, hintók forgatagában, vegyen részt pezsgős hajókiránduláson, gyönyörködjön a népi és iparművészeti vásár felhozatalában, és izlelje meg Jókai Mór és Laborfalvi Róza kedvence étkeit ezen a csodálatos kora őszi hétvégén!

Részletes program és további információk: www.balatonfuredi.info.hu Romantikus Reformkor menüpontja alatt vagy www.facebook.com/romantikusreformkor linken.

Balatonfüredi Turisztikai Egyesület

Romantikus Reformkor

(szeptember 21–23.)

ÚJDONSÁG

**Szeptember 21., péntek:
Füredi fiatalok napja**

TAGORE SÉTÁNY

10.00–18.00 Népi és iparművészeti vásár

KISFALUDY SZÍNPAD

(Esőhelyszín: Kisfaludy galéria)

10.00 Helyismereti vetélkedő, háromfős csapatok bemutatkozása

10.15 Térkép, kvízkérdések és megoldókulcs átvétele, start

11.30 Visszaérkezés a Kisfaludy színpadhoz, értékelés, eredményhirdetés, díjak kiosztása

VITORLÁS ÉTTEREM

12.00 Ebéd

Ebéd közben Az én városom című, 2-3 perces vírusvideók (saját várost bemutató) vetítése, ezek eredményhirdetése a Széchenyi-emlékünnepe után, a koncert előtt lesz a Kisfaludy színpadon

BALATON

13.30 Sétahajózás a Jókai hajóval

**VASZARY GALÉRIA, VÁROSI
HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY,
JÓKAI MÓR EMLÉKHÁZ**

14.00–15.30 „Óh Füred támadjon benned újra hagyomány” című szavalóverseny a három helyszínen

KISFALUDY SZÍNPAD

(Esőhelyszín: Kisfaludy galéria)

18.30 A Kávészünet zenekar koncertje

A szeptember 22-ai, szombati és 23-ai, vasárnapi programok részletesen lapunk 12. oldalán láthatók.

Internet: érvek és ellenérvek

Függünk tőle vagy használjuk? A súlyos eseteket a WHO (Egészségügyi Világszervezet) is betegséggé nyilvánította. Tudjuk-e, hogy hol a határ? Aki válaszol: Fülöp Tamás pszichológus.

– Érzésem szerint az egész internet körüli helyzet egy kicsit torzítva van. Minden bizonnyal vannak olyan emberek, akiknél az internet függőséget okoz, ezt aláírom, de amikor nem volt net, akkor is voltak függőségben szenvedő emberek.

Bármilyen fogyasztási cikk vagy cselekvés kialakíthat függőséget. Van, aki állandóan fodrászhoz jár, és esetleg nem is gondoljuk, hogy milyen fontos neki a frizurája, van, aki folyton vásárolni megy. Mások cipőket gyűjtenek, s hiába van nekik már ötven-hatvan pár – ebből kettőt használnak igazán, a többit a szekrényben őrzik –, ha meglátnak valami nekik tetszőt, akkor nem tudnak ellenállni, és megveszik a következőt. A férfiak például csavarhúzókészletet, fűrógépet vagy pecabotot gyűjtenek, vagy focimeccseket néznek, ha jó, ha rossz, akkor is.

A gyűjtésnek szinte kivétel nélkül van pszichés háttere. A függőség azt jelenti, hogy az a dolog vagy tárgy, esetleg egy esemény, amihez hozzá lehet jutni, egy azonnali érzelmi kielégülést ad, amit mindig meg szeretnék ismétlni. Az internet sok mindennel megkínál – Facebook, vásárlás, játék, kommunikáció –, ami érzelmi kielégülést okoz, és ennek az élménye meg is marad. Ha például rosszul érzi magát valaki, akkor ezeken a csatornákon keresztül könnyen kielégüléshez juthat.

Egyik függőségből a másikba

Az önmagunkban felismert függőségi hajlamot nagyon nehéz tudatosan megelőzni vagy korlátozni, mert sokszor minőségében hasonló, más tevékenységhez fogunk eljutni. Ha az egyik függőség véget ér, amögött jobbra egy másik áll. Ha a drága cipők vagy táskák beszerzése anyagilag megterhelővé válik, akkor helyettük lehet rúzsokat vagy sminkkészleteket vásárolni.

A mechanizmus ugyanaz: a tizenötödik – később nem használt – tárgy megvétele érzelmi töltetet ad. A játékszenvedély kialakulása, mint például a fogadás, a lottó és a kaparós sorsjegyek megvásárlása, nem véletlenül okoz nagyon erős függőséget. Ha csak minden második-harmadik sorsjegy esetében nyerünk – még ha csak a sorsjegy árát is –, akkor az elég motiváció egy újabb vásárláshoz, hiszen jó érzést ad a nyeremény.

Nehéz véleményt alkotni, mert ha az ember ösztön

Netezni, de hogyan?

belekutát a saját életébe, akkor szinte mindannyian kötődünk valamihez. Árnálja a képet, ha valaki anyagilag jobb helyzetbe kerülne, s meglehetné, akkor mennyivel engedne nagyobb teret a szenvedélyeinek.

Megtalálja a helyét?

Azt gondolom, az internet is hasonlóan okozhat függőséget, de szerintem minden újdonság előbb-utóbb megtalálja a helyét. Ami nem használható, az szemébe kerül, ami használható, az az élet része marad, akkor is, ha van jó és kevésbé jó oldala. A nyolcvanas években volt összesen két tévécsatorna, és este tíz óra után nem volt adás. Ma házzávetőlegesen százról tudunk választani. Káros? Bajt okoz? Általában úgyis azt három-négy csatornát nézzük, amit kedvelünk.

Igazából nem tudjuk leellenőrizni, hogy azok az emberek, akik épp most a televízió előtt ülnek, mit csinálnának akkor, ha nem lenne tévéadás. Nem tudjuk, hogy ha egy csapásra megszüntetnénk az összes tévécsatornát és az internetszolgáltatást, akkor mit csinálnának.

Ösztönén azt gondolom, hogy nincs ember, aki hitelesen meg tudná fogalmazni ennek a hatásmechanizmusnak a hátterét, pláne társadalmi szinten. Abban viszont biztos vagyok, hogy az internet egy olyan találmány, ami hasznos és jó, de vannak árnyoldalai is.

Olyan, mint a tűz, a víz, a

belekutát a saját életébe, akkor szinte mindannyian kötődünk valamihez. Árnálja a képet, ha valaki anyagilag jobb helyzetbe kerülne, s meglehetné, akkor mennyivel engedne nagyobb teret a szenvedélyeinek.

A gyerek és a kutyák

Vannak, akik a járókában lévő csecsemőnek odaadják a tabletet vagy az okostelefont. Nem tudhatjuk, hogy ettől mi történik a gyerekkel, nem tudunk belemászni a fejébe. Nem tudjuk, mi történt egy gyermekkel, amikor a hetvenes években csuhébabával játszott a nagymamájával, egy másikkal, aki kétezerben egy vágható-sminkelhető próbababával játszott, vagy azzal, aki 2018-ban egy félrobot macival játszik, ami megy, mászik, enni kér, sír, tisztába kell tenni és beszél hozzá. Szemlátomást mindhárom gyermek játszik, tehát az alapmotívum ugyanaz.

Ha egy gyerek érdeklődési körében egy tárgy funkciója meghaladja őt, akkor nem játszik vele. Az elektronikus tárgyakat elkezd nyomogatni, aminek a hatására különböző színek és formák jelennek meg a képernyőn, esetleg hangot is ad a készülék, az neki tökéletes, ezt a célt szolgálja. Annak idején a különböző színű és méretű karikákat adtuk oda a gyerekeknek, megnézegette őket, gurította, dobta. Amikor ez még kielégítette, akkor játszott vele, egy idő után pedig azt vettük észre, hogy nem használja, s kapott autót vagy babát. Eleinte azzal is játszott, később ruhát varrt neki, és ahogy a kézügyessége, a finommotorikája fejlődött, befonta a haját.

Egy tableten is lehetnek olyan játékok, amin fel lehet öltöztetni egy babát, vagy fonnai a haját. A különbség az, hogy nem tudja kézbe venni, nem tud neki ruhát varrni, hanem választ egyet a menüből. Az alapszintű kreativitás viszont megvan. A gyerek

mindig választ és szól, hogy mivel szeretne játszani. Ha megfigyeljük az autózást: először egygel játszik, aztán lesz öt, amivel már szerepjátékokat játszik, például egy utcai eseményt, amit otthon elevenít fel. Régen fapuskákkal játszottak szerepjátékot, mert nem volt még matchbox. E téren én nem aggodom.

Nyilván van minőségi különbség aközött, hogy egy számítógéppel vagy azon keresztül más gyerekekkel, vagy személyesen a kortársaival játszik a gyermek. Csábító tud lenni, hogy egyetlen pillanat alatt online talál magának játszótársat, főleg olyan játékokban, amiben közösen lehet részt venni. Régebben a szabadidő nagy részét kint töltötték együtt, közös játékkal. Ma bent a szobában nagyjából ugyanannyit vagy többet, hiszen rossz időben is van internet. De hasonlítsuk össze a kettőt egy kicsit. Mindkettő esetben van kommunikáció, van közös játék, vannak közös élmények. Eddig ugyanaz mind a kettő. Csak amikor a gyerekek kint játszanak, elfelejtjük, hogy sokszor vannak klikkesedések, kiközösítések, előfordul fizikai vagy verbális agresszió is. Annak idején nehéz volt megúszni kék-zöld foltok nélkül egy igazi bandaháborút, akár játék volt akár nem. Ezek egy online térben kevésbé érvényesülnek. Most akkor melyik a jobb? Nehéz egyértelműen eldönteni, mert mindkettőnek van pozitív és negatív oldala is.

Valóság és virtuális tér

Fontos lenne, hogy ne itélkezzünk, amíg pontosan nem ismerjük a számítógép és a világháló kínálta lehetőségeket. Az ember számtalan dolgot kitalál, feltalál, és ami nem válik be, az nem terjed el, mert még nincs itt az ideje, vagy

egyszerűen nem jó. Véleményem szerint az internet alapvetően jó dolog, rengeteg hasznos oldala van. Sarkításnak érzem azokat a véleményeket, amik főként a netet teszik felelőssé a gyermekek, illetve felnőttek problémáinak kialakulásáért.

Marad, míg világ a világ

Az internet az emberiséget már el fogja kísélni. Az ember egy olyan képlékeny élőlény, hogy ha valami nem tetszik neki, akkor abból kimenekül, leveti magáról. Senki nem szeret hosszú távon olyan rendszerben élni, ami neki nem jó. Mindig minden változik és átalakul. Számtalan stresszoldót találtak már ki különböző társadalmak, például a karaoke, a tányérdobáló szalonokat, az összetörhető autókat. Van most a kezében valakinek t-magochi? Kikoptott...

Hullámjelenség

Hagyjuk az internetet, hadd fussa ki magát. Egy hullámban vagyunk épp, vagy igazán még ide sem ért, s már kongatjuk a vészharangot. De a hullám akkor is jönni fog, ha harangozunk, nem tudunk neki parancsolni. Szépen ki fog futni a partra, sok mindent el fog mosni, de sok minden meg is marad. Az elvonulása után meglátjuk, hogy miből lehet építkezni, s ne feledjük, hogy nem véletlenül fog elmosni dolgokat.

Látunk diákokat, akik a neten és a kutyukön keresztül élnek az életüket. Ez egy korosztályos sajátosság, várjuk meg, mi lesz velük, amikor megérnek arra az igényre, hogy valakivel találkozzanak és kommunikáljanak. Óvatosan kezelni ezt a társadalmi korosztályt. Könnyű őket kritizálni, holott fogalmam sincs, hogy később hogyan fogják

élni az életüket. Szerintem a Földön nincs olyan ember, aki meg tudná mondani, hogy egy korosztállyal húsz-harminc év múlva mi lesz.

Amikor megérkeztek hozzánk a mobiltelefonok, akkor azokat sem tudtuk használni. Csörgött színházban, moziban, munkahelyen, mindenhol. Úgy érzem, megtanultuk kezelni, kontrollálni és úgy használni, amire való.

Játszani is enged

Az ember mindig is szeretett játszani. Ne bántsuk a játékot. Maga a folyamat, hogy egy gyerek vagy egy felnőtt játszik, az hasznos dolog. A gyerek talán azért nem társasjátékozik, mert a környezete nem ad rá lehetőséget. Látom a fogadóóráimon, hogy a fizikai térben történő játék olyan élményt ad, amivel sok gyerek nem is nagyon találkozott, és eszközben sincs elutasítani. Ritkán fordul elő az a kijelentés, hogy „ne kártyázzunk, mert jobban szeretnék a tableten játszani”. Arról nem tehet a gyerek – sőt, az internet sem felelős érte –, hogy otthon esetleg nem játszanak vele.

Az árnyékos oldal

Azt tapasztalom, hogy sokkal türelmetlenebbek lettünk. Az azonnali kapcsolattartás igénye már-már elvárás. Kevésbet kell várunk bármire, és rögtön mindent akarunk. Nincs idő arra, hogy ülepedjenek azok az események, amik érnek bennünket.

A közösségi oldalak és az internet sokkal nagyobb teret enged annak, hogy ne a valóságot adjuk magunkból. Nagyon nehéz őszintének lenni, amikor senki sem lát, és erős kísértés csak azt láttatni belőlünk, amit engedünk. De ezzel csak magunkat csapjuk be.

A lájkokért való eszevesztett küzdelem sok esetben méltatlan helyzetbe hozza az embereket. Saját maguk erkölcsi értékrendszerét feláldozni képes személyek – akik azért a kis ideig tartó figyelemért, amit esetleg a Facebookon keresztül kapnak meg –, családjuk felé is romboló hatással vannak. A közösen eltöltött idő helyett a mobiltelefonon való görccsös kapaszkodás mennyi időt lop el a másiktól? Mert mi ez, ha nem lopás? Ráadásul pont azt lopjuk el a másiktól, amit soha nem tudunk neki visszaadni: az időt!

Az internet labirintusában sok az útvesztő. De ki tudja elsősre megtalálni a kivezető utat, ha még sohasem járt benne? Előbb-utóbb mindenki találkozik olyan utakkal, amik nem vezetnek sehova. A kérdés az, hogy akkor soha ne engedjünk be senkit se – igaz, így eltévedni sem fog –, vagy inkább vezessük végig a másikat, megmutatva, hogy melyik út hova vezet. A döntést rábírom mindenkiére...

Mórocz Anikó

pedig az, hogy ezek az agyte-
rület-zsugorodások és mások
növekedése egy az egyben
ugyanaz, mint a súlyos drog-
függők. Tehát az internet-
függő embernek az agya fizi-
kálisan, morfológiailag meg-
változott, és ez minőségében
és mennyiségében, mintáza-
tában ugyanaz, mint a drog-
függő.

Meg kell kongatni a vészharangot

Nem mindegy, hogy milyen
az a belső világ, amihez a
külső impulzusokat társítanom
kell. Művészeti nevelés és ka-
tartikus élmények révén kell
gazdagítanunk a belső vilá-
gunkat. Itt érdemes megemlí-
teni a korai zenetanulásnak az
agy fejlődésére gyakorolt
rendkívül pozitív hatását. A
művészeti nevelést és a rend-
szeres katarikus élményeket
tovább lehet fokozni, ha az
ember aktívan részt vesz a
művészi alkotótevékenység-
ben, az értékteremtésben.
Sokkal több időt kellene fordí-
tani általános és középisko-
láiban a művészeti nevelésre,
hiszen ezek által vagyunk
képesek katarikus élmények
átélésére. A kisközösségek
létrehozása szintén erősíti
a belső világunk fejlődését.

Közösségi lét

A legjobb tehát az, amikor
az alkotás, az értékteremtés
közösségben jön létre: kórus-
élet, kamaramuzsikálás, szín-
játszó körök, tánc, néptánc,
költői estek, filmklubok és
művésztelepek alkalmával, de
a csapatsportokat is ide lehet
sorolni. A közösségi lét, a
szociális környezet megtermé-
kenítően hat az agyműködés-
re, fokozza a kreativitást, a
művészi alkotótevékenység
pedig a rendszeres katarzis
révén tartja karban az agyunk-
kat. Mennyivel egyszerűbb a
túléléshez szükséges dopa-
minhoz jutni zene által bizto-
sított katarzis révén? Ez egy
mindenki számára hozzáfér-
hető, egészséges és rendkívül
hatékony módja, hogy rend-
szeresen öröm- és kielégült-
ségérzéshez jussunk. Ha ezt
meg tudjuk tanítani a fiatalok-
nak, akkor nyert ügyünk van,
nem fognak túl sok időt tölte-
ni az internettel, egyszerűen
nem lesz rá szükségük.

Személyes példamutatás

Fontos, hogy nemcsak min-
den gyerek, de minden ember
életének részévé váljon a ze-
netanulás és a zene. Jómagam
tizennégy éves koromban
kezdem énekelni a Zámbo
István által vezényelt Veszprém
Város Vegyeskarában, a
Lovassy gimnázium kórusá-
ban, s bárhova sodort az élet,
mindenthol kerestem magam-
nak egy kórust. Ha nem volt,
alapítottunk egyet. Jelenleg
az Ars Nova Sacra énekegyüt-
tes tagja vagyok, klarinétos-
ként pedig olyan jazz-zené-
szekkel játszhattam együtt,
mint Szakcsi Lakatos Béla,
Kőszegi Imre vagy Balázs
János, de a Hot Jazz Banddel
és Vukán Györggyel is zenél-
tem már.

M. A.

Világháló: áldás és átok

**Létezik-e internetfüggő-
ség? Milyen hatása van
a határtalan netezésnek
az emberi agyra? Ilyen
és hasonló kérdéseket
feszegetett nemrég egy
balatonfüredi előadá-
sában Freund Tamás
Széchenyi-díjas neuro-
biológus a Tempevölgy
folyóirat által kezde-
ményezett Polihisztor-
sorozat második rendez-
vényén.**

– Mindenki előtt ismert az
alapszituáció: motiváltan, va-
lami keresve – amihez érzel-
mileg is közünk van –, a
megismerés vágyával leülünk
a gép elé, de aztán rátalálunk
valami másra, ami elvonja a
figyelmünket, onnét is tovább-
siklunk, s a végén egy óra el-
teltével már nem is emlék-
szünk arra, hogy milyen céllal
kapcsoltuk be a számítógépet.
A szörfözéssel elveszik a pri-
mer motiváció, az érzelmi
hozzáadott érték elsivárosod-
dik, hozzászokunk ahhoz,
hogy érzelmileg ne viszonyul-
junk a megismerni vágyott
anyaghoz.

Mindez azzal jár, hogy az
emlékképeink nagyon felszí-
nesen kerülnek elraktározásra,
nem lesz rajtuk kapaszkodó,
amin keresztül „beránthat-
nánk” ezeket az emléknymo-
kat a gondolkodási folyamata-
inkba. Nem marad idő és agyi
kapacitás arra, hogy a belső
világ impulzusait bevonjuk a
tanulási folyamatokba. Tehát
főlegesen töltünk rengeteg
időt, ami nem szül egyetlen
eredeti, új gondolatot sem,
viszont frusztrációt és siker-
telenségélményt okoz, s ebből

lesz végül a szorongás és a
depresszió, esetenként a pánik-
betegség. Ezzel szemben in-
kább a belső világunk fejlesz-
tésével érdemes törődnünk.
Hiába rendeljük hozzá a belső
világunk impulzusait a megis-
merni vágyott ismeretanyag-
hoz, hogyha ez a belső világ
szegényes vagy hiteltelen.

Az alkalmazkodási folyamat

Az információs robbanás
az agyunk számára egyfajta
adaptációs nyomást jelent. Ha
hozzászokik az ember, hogy
nagyon sok információt felü-
letesen szerez, akkor ez csök-
kenti a kreativitást, ami megint
csak frusztrációt eredményez.
És ahhoz is hozzá lehet szokni,
hogy az érzelmeinket kikap-
csoljuk keresgélés közben,
aminek hosszú távú követke-
zménye a lelki elsivárosodás.

Az sem jó megoldás, ha az
ember elhíti magát, hogy
ő igenis képes ennyi informá-
ció elraktározására és megfe-
lelő kezelésére, mert ez na-
gyon kevés embernek adatik
meg. A többség nem bírja
feldolgozni ezt a mennyiségű
információt, jönnek a pszichi-
átriai és neurológiai betegsé-
gek. Vagy pedig valaki egy-
szerűen leereszti a rolót, és az
alkoholizmus, a drogok lila
kódéba burkolózva, befelé
fordulva próbál a túléléshez
szükséges örömezzethez jutni.
Ez se túl jó megoldás...

Száz év csak egy pillanat

Az internetes kommunika-
ció rendkívül hatékony, ez

áldás és átok is egyben. Arra
kell koncentrálnunk, hogy
megtanuljunk élni az info-
kommunikáció adta lehetősé-
gekkel. Biológiai adaptáció-
jára ilyen gyorsan az agyunk
képtelen: ahhoz tízezer év
szükségesek, míg egy szerv,
egy szervrendszer vagy egy faj
a megváltozott környezethez
biológiaiailag alkalmazkodik.
Nekünk mindössze száz évünk
volt az információs robbanás
kezelésére. A rádió, a telefon,
aztán a televízió, a mobiltele-
fon, az internet és a Facebook
közel ennyi idő alatt zajlott le.
Száz év a biológiai evolúció
időskáláján egy pillanat, lehe-
tetlen biológiaiailag adaptá-
lódni.

Smiley

A viselkedésünknek kell
adaptálódnia: tudni kell a ve-
szélyeket, hogy mihez kell
alkalmazkodni. Óriási veszé-
lyek leselkednek ránk, külö-
nösen akkor, ha az internetes
kommunikáció felváltja a
személyes kapcsolatokat. Ez
ingerektől való megfosztottság
(szenzoros depriváció), hiszen
csak egyetlen érzék-
szervünket használjuk a kom-
munikációhoz. Egyben hozzá-
szokunk ahhoz, hogy az érzel-
meinket csak úgy tudjuk kö-
zölni az interneten, hogy egy
lefelé vagy felfelé görbülő
ikont kopizunk oda, egy fino-
man hangolt érzelmi skálát
lebutítva egy két-háromfázisú
érzelmi skálára. S kihagyjuk
az összes többi érzékszervet:
nem fogjuk tudni megtapasztal-
ni a másikat, nem tudunk a
szemébe nézni, amiből megint
csak mögöttes gondolatokat,

érzelmeinket lehet kiválóan ki-
olvasni. Mindentől elesik az
interneten kommunikáló em-
ber, nem fogja tudni megérin-
teni a társát, nem érzi majd az
illatát, a feromonjait, ami pél-
dával a párválasztáshoz alap-
vető jelentőségű.

Függőség

Ma már a munkavégzés is
jelentős mértékben működhet
az interneten, sőt különböző
webshopokon keresztül a be-
vásárlás is, tehát az ember
otthon ül, és elmagányosodik.
A szociális izoláció elég dras-
tikus személyiségromboló
hatású. Szellemi és fizikai le-
épülésről, személyiségtorzu-
lásról és internetfüggőségről
kell beszélnünk, amit koráb-
ban viccnek szántak, de ma
már egy komoly klinikai kör-
kép. Ez egy rendkívül veszé-
lyes addikció, aminek három
fázisát írták le: legsúlyosabb
eset, amikor az illető már fan-
táziál, álmodozik az internet-
használatról, szorongani kezd
és súlyosan depressziós lesz,
ha nem fér hozzá; enyhébb
változat, amikor a mindennapi
teendőinket, a személyes kap-
csolatainkat hanyagoljuk el az
internet miatt; a legenyhébb
pedig a kontrollzavar, amiben
a társadalom jelentős része
már érintett – én is –, ez any-
nyit jelent, hogy az eltervezett-
nél több időt töltünk a számi-
tógép előtt.

Az agy nem hazudik

Pécsett, az egyetemi MR-
központban Janszky és mun-
katársai megvizsgálták az in-
ternetfüggők agyát, és össze-

hasonlították a nem internet-
függőkével. Drámai változá-
sokat tapasztaltak: az automa-
tizmusokért, sztereotip moz-
gásokért felelős agyi közpon-
tok megnövekedtek, velük
együtt az öröm- és kielégült-
ségérzés központja is nőtt. Itt,
ha dopamin szabadul fel, ak-
kor érzünk örömet, kielégült-
séget. (Ezt az agy evolúciója
azért „találta fel”, mert a faj-
fenntartáshoz szükséges tevé-
kenységekkel – táplálkozás,
ivás, szexualitás – dopamin-
ürülést lehet kiváltani.)

Sajnos megtanulták az em-
berek, hogyan lehet ezekkel
visszaélni, és kémiai úton is
képesek kiüríteni a dopamint:
heroin, kokain, alkohol, amfe-
taminok vagy nikotin segítsé-
gével. Mennyivel egyszerűbb
elszívni egy füves cigarettát,
mint valami hasznos tevé-
kenységgel dopamint felsza-
badítani: amikor például vala-
ki keményen megdolgozik egy
szakmai sikerért, esetleg meg-
védi a doktoriját, vagy éppen
sikerül teniszben megvernie
régie vetélytársát.

Az érzelmi környezet reakciója

Ugyancsak drámai válto-
zás, hogy az érzelmi kontex-
tus adó orbitofrontális kéreg
zsugorodott. Ha bármilyen
eseményt elraktározunk az
agyunkban, ahhoz hozzá-
adunk egyfajta érzelmi kont-
textust. Ezt az orbitofrontális
kéreg végzi, aminek a zsugo-
rodása azt jelenti, hogy az in-
ternetfüggő nem foglalkozik
az érzelmi kontextussal, mert
már a lelki elsivárosodás útjá-
ra lépett. Az igazán drámai

„Az idő lassan elszivárog”

Harmincöt pályázó ötvenkilenc alkotását választotta bemutatásra a Balatonfüredi Kollektív Tárlat zsűrije. A két évente megrendezett kiállításon balatonfüredi, illetve a vonzáskörzetben élő képzőművészek mutatkozhatnak be.

Az idei pályázati kiírás szerint József Attila Ars poetica című versének egy sorát kapták mottóul az alkotók: „Az idő lassan elszivárog”. Volt, aki olajjal, akrillal, akvarellal, fényképezőgéppel vagy újrhasználított anyagokkal reflektált a témára. A kiállítók között találunk rajztanárt, számítógépes grafikust, költőt, hízműmestert vagy épp vendéglátót.

Az említett verset József Attila barátjának, Németh Andornak ajánlotta 1937 február-márciusában. A kiállítást megnyitó Kéri Kitty színművész, a füredi Kisfaludy Színház és a Kaposvári Egyetem Rippl-Rónai Művészeti Kar Színházi Intézetének igazgatója kiemelte: a versnek, a festménynek, a fotónak és a művészeti alkotásnak is története van, aminek a megfejtéséhez időre van szükség.

„Ha most rászánunk két percet egy alkotás megtekintésére, az a két perc lehet semmi és minden. Lehet, hogy ott állok előtte, de a gondola-

Ötvenkilenc alkotást csodálhatunk meg a tárlaton

taim és én máshol járunk. Akkor ez a két perc semmi. Vagy kinyitom a lelkem, megfedelkezhetek a halaszthatatlannak vélt dolgaimról és gondjaimról, hogy átengedjem magam a szemlélődésnek. Akkor ez a két perc lehet minden. Lépjünk ki a saját, szűkre mért, siettetett időnkől. Amikor újra sietünk, taposunk, intézkedünk, akkor nem érünk rá élni, érezni és befogadni. Most csöndet teremthetünk, meghallgathatjuk, ahogy „az idő lassan elszivárog” – fogalmazott Kéri Kitty.

MA

A mitológiai aranykor harmóniája

Anyagmámor, visszaélmodott egységes világkép, lecsupaszított, ősi energiát tükröző keleti motívumok és a megszámlálhatatlan árnyaltú aranyárgák végtelen kiterjesztéseiben vándorló lelkek – ez mind fellelhető volt Varga Patricia Minerva festőművész Utas és Napvilág című kiállításán, ami augusztusban volt látható a füredi Kisfaludy Galériában.

– Teljesen ösztönösen festek. Amikor felemelem a kezemet, akkor még nem tudom, hogy mi kerül a vászonra. Elkezdek festeni, és egyszer csak előbukkan egy alak, aki reácsodálkozom: „jé, hát te mit keresel itt?”. Azt vettem észre, hogy ezek az alakok leginkább vonulnak valahova,

és találkozni is fognak, mert úgy tűnik, hogy valami felé tartanak. Gondolkoztam már rajtuk, talán egyiknek-másiknak van identitása vagy neme, de leginkább csak lelkek, akik akár egy közös pont vagy egy szertartás irányába mennek, nem is tudom, ezt talán tőlük kellene megkérdezni...

Sokat olvasok, és nézegetem az embereket. Ami nagyon vonz, az a színvonal, legyen az egy könyv vagy egy szindarab. Egyszerűen egy befogadó ember vagyok. A könyvemben Szűts Miklóstól van egy jó idézet erről: „A képek (könyvek, szimfóniák, filmek és édesbús slágerek) persze üzenetet visznek, csak nem a szerző üzenetét! Itt a szerző legfeljebb biciklis futár, teker vadul a benzingőzben keresztül a városon, igyekszik a legjobb útvonalat választani, de hogy mi van a csomagban,

azt csak a feladó (talán Isten?) tudja, és tudják aztán a címzettek”. S persze egy másik üzenet kapcsán a festők is címzettek, befogadókká válnak. Mindenevő vagyok, az absztrakt expresszionizmust is ugyanúgy szeretem, mint mondjuk a figurális festészetet.

Úgy olvasok, hogy izlelgetem a sorokat. A képeim címadásában költőktől is szoktam idézni, mert amit én meg tudok festeni, azt ők megírták. Az borzasztó tud lenni, amikor egy festő megpróbál valami nagyon szellemes képcímet kitalálni – én a költő soraiban utólag ráismerek arra, amit megfestettem. Új felfedezésem a kortárs japán író, Murakami Haruki, aki nem is olyan rég robbant be a köztudatba, de más japán írókat is olvasok. Bármikor jöhet Móricz Zsigmond és József Attila is.

A szüleimtől kaptam mindkét utónevemet, és nagyon szeretem őket. Amikor megszülettem, akkor még nem létezett a Patricia név (manapság hosszú í-vel írják, amitől én sikitófrászt tudok kapni), úgyhogy nekem az anyakönyvi kivonatomban is rövid i-vel szerepel. Sokáig névnapom se volt, így március 17-én, Szent Patrik napján tartom a névnapomat. A Minerva édesapám vidám tréfája, és érdekes, hogy az utóbbi időben az új ismerőseim mind Minervának szólítanak, s így is írom alá a képeimet.

A pályámnak minden szakaszából hoztam magammal képet Balatonfüredre: a pasztellek között vannak főiskolás koromból valók, a nagyméretűket hat-hét éve festhettem, és vannak egészen újak is. Mondhatnánk azt is, hogy ez egy visszatekintő kiállítás. Ezek mind műteremben készültek, de szoktam tájképeket is festeni.

Egész kiskoromtól minden nyarat a Balatonnál töltöttem. A szüleim ezelőtt ötven évvel vásároltak meg Tihanyban egy icipici kis présházat, gyönyörű töltők ott, és Balatonfüredet is nagyon szeretem. Emiatt is nagy megtiszteltetés számomra a mostani, füredi kiállítás, köszönöm a lehetőséget a Vaszary Galériának, és a sok segítséget Nyitrai Orsolyának.

Mórocz Anikó

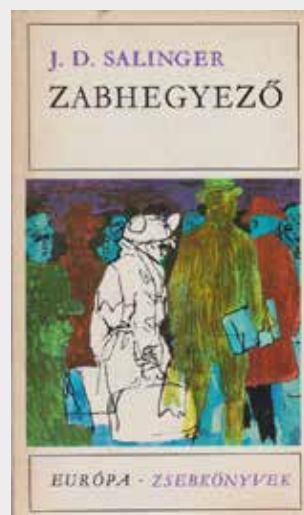
ÚJRAOLVASÁS

Általános iskolában orosz nyelvet tanultam. Illetve tanítottak. Szókincsemre mi sem jellemzőbb, mint az, hogy a mavzolej Lenináról és a Krasznaja ploszagról vannak halvány emlékeim, de egy pohár vizet nem tudok kérni oroszul.

Gimnáziumban második nyelvnek a latint választottam. Családi ajánlásra, mondván, ez kell a klasszikus műveltséghez, illetve majd ez után könnyű lesz más nyelvet tanulni. Nos, ezt soha nem tapasztaltam, de az biztos, hogy – amint egy osztálytársam fogalmazott – végigretgettük a nyelvi órákat a szigorú Sárközi István igazgató úr és a nagy tudású Szilvássy Zoltán tanár úr óráin.

Latinul sem tanultam meg, pedig érettségi tantárgynak is választottam. A memoritereket bemagoltam magyarul, ez kiegyensúlyozta az írásbeli hiányosságait.

A német viszont ragadt rám. Ránk. A turizmus fénykorában (kelet-nyugat találkozására) Füreden kevés volt az olyan hely, ahol ne lett volna kiadó valami, így mindenki gagyogott németül.

Emlékszem, kis riadalmat okozott, amikor nagymám kedves vendégeinek közölte: Ik kohe hund. Családi segítséggel én is egész jól elboldogultam már a némettudásommal itthon, amikor szembesültem azzal, hogy Európában már mindenki angolul beszél. Sajnos angolul ma sem tudok, így nem áll módomban angol nyelven olvasni a könyveket, a fordításokra hagyatkozom.

Így kamasz koromban Salinger Zabhegyezőjét Gyepes Judit fordításában ismertem meg. Főhőse Holden Caulfield, a szarvaslövő sapkás tétova tinédzser, aki magányos, szelíd lázadó – éppúgy, mint sok kortársa –, akit épp a negyedik középiskolából rúgtak ki. Érdeklődésemet a könyv iránt az keltette fel, hogy mintegy ötven év múlva Rozsban a fogó címmel jelent meg az újrarendezett könyv Barna Imre tolmácsolásában. Ahogy Barna Imre fogalmazott, tulajdonképpen verseng a mostani és az elkövetkező generációkba tartozók kegyeire, s figyelembe véve a fiatalok igényeit is, a beszélt nyelvhez akart közelíteni eltérve az irodalmiasságtól.

Na meg elég mosolyogtatóak a „stírkálni kezdtem, emelgeti a pálcáit, stírltem a lányokat, jó bőr, angol pipi” stb. kifejezések.

Szóval most újraolvastam mind a két könyvet. Én nem is értem, régen miért tartottam ezt annyira vagánynak. A főszereplőt vagány lázadónak, izgalmasnak, irigylésre méltónak láttam, hiszen állandón cigizik, iszik, megfordul New York éjszakai mulatóhelyén, kétes hírű szállodában köt ki, felnőttéletet él. Ugyanakkor szomorú és magányos. Nem találja a helyét, hiszen épp a negyedik iskolából rúgták ki. A történetet a kicsapása utáni három napot mutatja be, s közben a kamaszlelek kitűnő, hiteles rajza. Pedagógusként évtizedekig voltam fiatalokkal, s megdöbbentő, Salinger 1951-ben írt könyve mennyire aktuális ma. Holden családja normális, szeretetteljes, s mégis egyetlen felnőttel, egyedül tízéves húgával érzi jól magát.

A beatkorszakban a mi generációnk is lázadt (hosszú haj, konvenciók felrúgása), de ennyire magányosnak soha nem éreztem magam, hiszen mindig társaságban voltunk. De láttam és látom

Rozsban a fogó

J. D. Salinger

ma is az útkeresést, a lázadást, a magányt. Értékvesztett világban élünk, nehéz kapaszkodókat, értelmes elfoglaltságokat, hiteles embe- reket találani. Mindebben nagy a mi – felnőttek – szerepünk is, de generációk között soha nem éreztem ilyen örült nagy szakadékot, mint most. Más a kommunikáció, játék, ismeretszerzés és minden más nyelve.

A két könyv közti nagy meglepetést nem a szavak modernizálása jelentette, hanem Holden személyisége. Gyepes Juditnál Holden egy szerethető, érzelmes figura, míg a Rozsban a fogóban egy zilált, túlérzékeny, jól kitalált, talán elkényeztetett, dühöngő kamasz. Nekem az első jobban tetszett az elavult kifejezésekkel együtt. Nekem Holden megmaradt annak a kiskrapecnak, aki Kukutyinban zabot hegyez. De végül is mindegy, Zabhegyező vagy Rozsban a fogó: ötven év után ajánlom újraolvasásra!

Molnár Judit magyartanár

Szíves kalauz a savanyúvízről

Praznovszky Mihály irodalomtörténész nem tartja számon a megjelent könyveit, de már legalább két tucat fölött jár. Azt vallja: nem érdemes a mennyiségen keresztül mérni egy életmű alakulását. Legújabb kötetében – nem kevés humorral fűszerezve – a füredi savanyúvíz történetét kalauzolja végig a virtuális vagy éppen valóságos városnézőt.

Jókai nem is szerette a bablevest – amit a Koloskavölgyben minden évben rendületlenül, ünnepélyesen megfőznek a tiszteletére –, sokkal inkább a tihanyi gardáért volt oda, meg a füredi céllövöldéért. Blaha Lujza villájának pletykái, főztje és befőttej párukat ritkították. A fürdőorvosok válogatott gyógymódjai között pedig ott volt a juhtej-savós savanyúvíz – ilyen és hasonló történetek is megtudhatók A savanyúvízről okos és érdekes dolgokat elmesélő Szíves Kalauzban, melyben híres magyar embereket, páratlan eseményeket, válogatott recepteket és épületeket eszméretető leírások olvashatók úgy, amint voltak, s amelyeket szerzett és összeszedgetett **EGY JELES SZERZŐ**

– *Hány kötete jelent meg eddig?*

– Ki számolja azt? Nem tudom, nem darabszámra írom őket, talán a harmincat már elértem. Az elsők 1986-ban jelentek meg, azok még Nógrád megyéhez, Madáchhoz és Mikszáthhoz kötődtek, s ahogy átkerültem a Dunántúlra, úgy belefeledkeztem ennek a tájnak a gazdag kultúrájába.

– *A mostani könyvet miért írta? Hiánypótlás?*

– Jókévemben írtam. Van egy veszprémi nyomda (OOK Press), nekik odaadtam korábban a Mesés Füred című könyvem, mint a Füredről megtanult, megőrzött ismereteimnek egyfajta szépirodalmi kísérlete, mert hiszen nem vagyok szépíró. A többi szereplővel együtt regényesítettem Krúdyt és Laborfalvi Rózát. Van benne igaz meg nincs is, mert az irodalom már csak ilyen. A nyomda saját költségen kiadta, nekem csak el kellett adnom, hogy visszaadhassam nekik a befektetett forintokat. Ez olyannyira jól sikerült, hogy gyorsan újra kellett nyomni. Füreden is fontos kérdés kell, hogy legyen, hiszen mit adunk ajándékba az ide érkezőknek? Mindig egy kulestartót vagy egy csiszolt vázát? A nyomda nyagatásának eleget téve írom meg a folytatást, meg is van a hasonlóan mesés téma: régi szépasszonyok Füreden.

Húztam az időt, mert azt nem szeretem, amiben még nem vagyok benne nyakig, az csak kinszenvedés. Baráti felkérésre, nem hivatalból szoktam néha csoportot vezet-

ni Füreden. Sétálunk egyet a fürdőn, és elmesélem, amit tíz-húsz éve összeraktam, és ami folyamatosan bővül. Az alapvetően az, hogy mindig olyasmit mondjak, ami nem dátum vagy építészettörténet, hanem próbáljunk meg belépni a házba, és megtudni, hogyan élt itt egykor Blaha Lujza. Picit felidézni, hogy mitől jó és aranyos hely ez, s a vendég is úgy tekintsen a házra, amiben korábban emberek éltek, szerettek, mulattak, táncoltak, fürödtek, udvaroltak és kártyáztak.

2018 áprilisának végén egy egyetemista csoportosítása után mentem hazafelé, s eszembe jutott, hogy ezt kellene leírnom. Felhívtam a nyomdát, s azt kérdeztem, hogy miért nincs még náluk a kézirat? Nagyalakú, keménytáblás és színes lett, amit az ember nem dob ki a polcra, hanem helyet ad neki.

– *A könyvben ezt írja Eötvös Károlyról: „A híres fővárosi Abbázia kávéházban volt a törzsasztala, ahol egy évtizeden át tartotta szóval a barátaikat. Mesélt, mesélt, megállás nélkül. Bármit is mondott, mindenkinek el kellett azt hinnie, különben megvolt a harag. S persze mindent tudott, s mindenkivel jobban tudta”. Maga is így van ezzel?*

– Hogyne. A meséit ő is megírta, s ránk vár a feladat, hogy kiszedjük: mi igaz belőle – s mennyire torzított valóság az –, és mit talált ki ő. Az anekdotát nem lehet ellenőrizni, az helyben születik, formálódik, és megy tovább másokhoz. Nálam is így van: a Mesés Füred épp arra volt kísérlet, hogy amit tudok például Krúdyról, az hogyan tudom „megkrúdyasítani”, abban a stílusban, kicsit az ő szereplőivel, de mégis azokkal a tényekkel, hogy itt járt, hol lakott és miket csinált. A mostani könyvben is források alapján dolgoztam, de a tollam nekem is megszaladt néha, s kerítettem egyet a történetek. Hozzáfüztem a véleményemet például ahhoz, hogy a

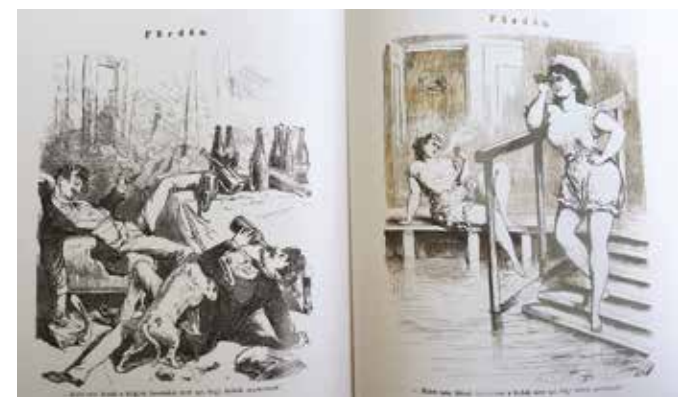
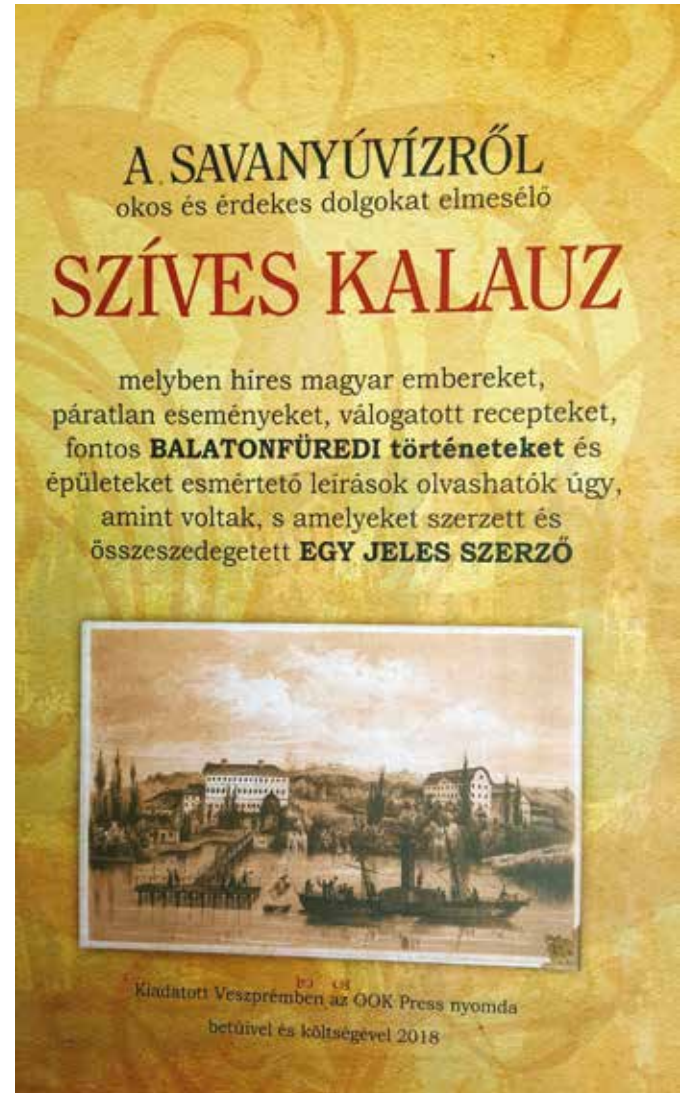
két legenda közül én melyikre voksolok. Sok hamisságot nem toldottam hozzá, de az egészen van egy mesészerű jellege. Nem kell belőle szakdolgozatot írni, hanem érezk meg a helynek a varázsát, ami ebben az ötszáz méteres sétában benne van, Jókaitól Jókaiig.

Ahhoz, hogy az ember bátran írhasson ezt-azt, ahhoz sokat kell olvasnia, ami mind hozzáférhető. Kitűnő helytörténeti könyvek vannak Füreden! Tóth Bence Tamásnak például van egy több száz oldalas, nagy kézírata az Annabálok történetéről. Zömében követi a sajtót, a forrásokat, s megengedte nekem, hogy belenézsek. Eddig nem ismert történeteket keríthettem elő belőle. Ezek mind tények, az olvasók pedig szeretik hozzá a mesét: megbolondítva a bálnyakkal, a zenészeket, a bolondos figurákat, Jókait. Befűztem olyan anekdotákat, amik nem is itt estek meg velük, de nagyon jól mutatnak e helyen. Ezek olyan vándordolgok, mint például Füred és Tihany viszállya az ágyúval: arról is

olvastam, hogy más országokban is feltűnt vándoranekdota, hát had vándoroljon tovább.

– *Vevő az olvasó a szakarmusára, az iróniájára? Ahogy a könyvben írja: „cinikus, léha fráter, amilyen én vagyok”.*

– Ha szereti a magyar irodalom humoros vonalát, akkor vevő, márpedig én ezen nőtem fel. Diákként előbb Karinthyt szerettem, majd később Mikszáthot. Lenyűgöző az ő humoruk, csakúgy, mint Petőfié. Ez a stílus bennem van. Az alapállásom, hogy az életet csak jókedvűen lehet végigélni. Azt figyeltem meg, hogy a vendégek nagy része érti a megjegyzések mögötti frivolitást vagy kiszólást a jelenkorra. Értik, hiszen benne élünk egy magyar valóságban, s kívánom, hogy legyen elegendő művelt olvasó, aki az utalásokat megérti. Máshogy nem is tudnám csinálni. Amit mondok, annak legyen olyan hangulata, mint amilyen ez a város. A savanyúvízen csak jókedvű, vidám emberekkel kellene, hogy találkozzunk,

akik élvezik a szépséget, a borokat, az étkeket, és a várost is vidáman járják körbe – erről szól a könyv, amit hazavihet az emlékeivel.

– *Ugyanilyen élvezettel írta?*

– Igen. A korábbi könyvemet Madách és Arany János barátságáról tavaly valami hasonló lelkiállapotban írtam, pedig az egy irodalomtudományi munka volt, de ott szándékosan változtattam. Azt mondtam, hogy elegendő van a száraz irodalomtörténetekből, és a gyerekek se bírják elolvasni. Amit írtam, az mind hiteles és datálható, csak ott is voltak megjegyzéseim, kiszólásaim a kettejük kapcsolatát, egyéniségét illetően. A mostani könyvben pedig tobzódtam, éreztem, hogy itt helye van más stílusnak. Hivatalos útikönyv volt már bőven, Lipták Gábor, Zákonyi Ferenc könyveit tele vannak tudással, hatalmas adatmennyiséggel, az más műfaj. Az én könyvemem szórakozni kell. A vendég akár itt, a Blaha Hotelben, ahol most beszélgetünk, megveszi, elolvassa, jókat nevet, aztán másnap felkeresi az Anna-báli táblát, hogy tényleg nincs ott az Anna név? Miért nincs?

Addig nincs baj, míg az ember tud nevetni a saját múltján és saját magán. Ha elkezd gyűlölködni, számolgatni, méregetni, akkor annak a nemzetnek vége van. Úgy nem lehet élni. Főleg a Balaton partján, nyáron, melegben, szép asszonyok társaságában és jó bor mellett. Hiszen ez volt az élet: Jókai is ott töltötte a fél nyarat az Anna Grand teraszán, ittak, kártyáztak, beszélgettek, hát akkor csak nem fogom megírni Az arany ember modern poétikai posztmodern törekvéseit vagy jelenségeit? Ami ugye nincs is...

Direkt írtam a könyvbe recepteket is. Én ugyan nem tudok főzni, de az adott helyszínen találtakat közreadom: Jókaiék hogy szerették a sült gardát, milyen volt Blaha Lujza fánkja, a rettenetes erejű Wesselényi Miklós hogy szerette az édességeket, vagy milyen töltött káposztát evett Déryné. Ez kultúrtörténet, de meg is főzhető. Szóval van itt szó borrhól, savanyúvízről, ételről, szerelemről, táncról, szerenádról, talán gyilkosságról nem, az majd egy másik könyvem lesz.

Mórocz Anikó

A Honismereti Szövetség Országos honismereti, helytörténeti pályázatát hirdeti ifjúsági és felnőtt kategóriában amatőr kutatók számára

A pályázat beküldési határideje: 2018. október 23.

Pályázni lehet bármely honismereti, helytörténeti témában, például

- egy vagy több helység történetéről;
- egy település, megye vagy országrész életét meghatározó személyiségről;
- épített örökségről (templom, fürdő- vagy iskolaépület stb.);
- helyi társadalmi szervezetek történetéről stb. írt dolgozatokkal.

Pályázati feltételek

- A pályázaton nem vehetnek részt, akik közgyűjtemények (múzeumok, könyvtárak vagy levéltárak), illetve történelemmel foglalkozó tudományos intézetek munkatársai és olyan oktatók, akik a történelem valamely korszakával hivatásszerűen foglalkoznak.
- A minimális terjedeleme 20 gépelt oldal. A pályázatot a felhasznált források jegyzékével és hivatkozási jegyzetekkel (lábjegyzet vagy végjegyzet) kell ellátni.
- A pályázatra olyan munkák küldhetők be, amelyek helyszíni gyűjtéseken, történeti, levéltári forrásokon és könyvtári kutatásokon alapuló eredeti ismeretanyagot tartalmaznak.
- A pályázatra nem adható be megjelent vagy kiadás alatt álló, más országos pályázaton szerepelt, illetve ott helyezést elért dolgozat.
- Összefüggő munkát részenként nem lehet beadni. A hangszalagon vagy digitális

eszközökön rögzített anyagokat írásban is mellékelni kell.

- A pályázatra mindkét kategóriában beküldhetők egyéni, társszerzős, illetve csoportos munkák. Egy pályázó több pályamunkát is beküldhet.
- A határidő után érkezett pályamunkákat nem tudjuk elfogadni.

Pályadíjak

Felnőtt kategóriában

I. díj	II. díj	III. díj
200 000 Ft	100 000 Ft	50 000 Ft

Ifjúsági kategóriában

I. díj	II. díj	III. díj
75 000 Ft	50 000 Ft	25 000 Ft

A díjazásban nem részesült, de színvonalas dolgozatokat a bírálóbizottság tárgyutalomban vagy dicséretben részesíti. Nyilvános eredményhirdetés 2018. decemberében egy ünnepi díjátadó keretében, illetve a Honismeret 2018/6. számában és a Honismereti Szövetség honlapján

Egyéb tudnivalók

- A pályázat jelíges. A pályázó a dolgozathoz mellékelte borítékban közölje nevét, pontos címét, telefonszámát, e-mail címét, az életkorát és foglalkozását (ifjúsági pályázó esetén iskolája nevét és címét is). A jelíget borítékban és a pályázat címlapján is kérjük feltüntetni.
- A pályázatot egy példányban kérjük beküldeni és nem szükséges bekötetni.
- A dolgozat beérkezésétől csak megcím-

zett és felbélyegzett válaszborték esetén tudunk értesítést küldeni.

- A pályázat eredményéről írásbeli értesítést csak a díjazottak kapnak.
- A díjak odaítéléséről szakmai zsűri dönt, a pályamunkákról készült bírálatok nem publikusak, lektori véleményként nem használhatóak fel.
- Ha a díjazott pályamunka nyomtatásban megjelenik, a szerző köteles feltüntetni azt, hogy a dolgozat részt vett a Honismereti Szövetség 2018. évi pályázatán.
- A díjazott pályázatokat a Honismereti Szövetség a Magyar Nemzeti Múzeum Történeti Adattárában helyezi el.
- A pályázattal kapcsolatban információt kérhetnek a 06(1)327-7761 telefonszámon Végső István titkártól.

A pályázatot az alábbi címre küldjék:
Honismereti Szövetség,
1370 Budapest, Pf. 364.

Budapest, 2018. július 20.

Elhunyt dr. Ján László

Életének 88. évében elhunyt dr. Ján László, Balatonfüred város képviselő-testületének egykori tagja, a Lóczy Lajos Gimnázium nyugalmazott tanára.

„Ján tanár úr”, ahogy tanítványai ma is emlegetik, 1931. május 5-én született Győrben. 1949-ben a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnáziumban érettségizett, majd 1954-ben szerzett magyar–angol szakos diplomát az Eötvös Loránd Tudományegyetemen.

Első munkahelye a ceglédi Kossuth Lajos Gimnázium volt, ahol három évig tanított. Innen Csévharasztra került, majd 1957-ben a balatonfüredi Lóczy Lajos Gimnáziumba, ahol nyugdíjazásáig, 1994-ig angol nyelvet tanított.

Újszerű és hatékony nyelvoktatási módszerére hamar felfigyelt a minisztérium. A „füredi csoda” néven emlegetett módszerének nagy szerepe volt abban, hogy a Lóczy Lajos Gimnáziumban elindulhatott az intenzív idegen nyelvi képzés. Tanítványai sorra nyerték az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyeket, számtalan nyelvvizsgát tettek le, sokan lettek angolnyelvtanárok, fordítók.

Nemzedékek kaptak tőle igényes angol nyelvtudást. Legendásan sokat követelt a diákoktól, ugyanakkor sokat is adott nekik. Széles körű szakmai tapasztalatait szívesen adta át megyei szakfelügyelőknek és nyelvoktatási referensként, valamint publikációi révén.

Pedagógusi elkötelezettsége közéleti szerepvállalásával egészült ki. 1994-től négy éven át Balatonfüred város képviselő-testületének tagjaként tevékenykedett szertett városáért.

Dr. Ján László emlékeit tisztelettel megőrizzük.

Duna Katalin

Marion Antal tavasszal befizetett egy tíznapos szentpétervári társasutazásra. Szeptember első hetében repülnek a Néva-parti városba.

A hetvenkét éves férfi első alkalommal ül repülőgépre, és először jár az orosz városban, amely – nem szégyellte bevalani – Leningrádként élt az emlékezetében. Ennek persze különös oka van. Ha valaki megjegyezte, hogy politikai szimpátiából ragadt meg ennél a névvel, kinevette, és ha az illető ráadásul gúnyolódni kezdett, kizavarta az udvarából.

Marion világlátésében asztalos volt, dunántúli lakóhelyén, a városgazdálkodási vállalatnál dolgozott, majd ötvenéves korában önálló kisiparos lett. Műhelyét a legmodernebb gépekkel rendezte be. Hatvanhat éves volt, amikor rákban meghalt a felesége, később motorbalesetben a fiát is elvesztette. Többé nem járt ki házakhoz, csak a műhelyben elvégezhető melókat vállalta el. Pár éve kiselezteztetett raklapokból kerti ülőgarnitúrát kezdett el gyártani. Újságíró sógora fényképes reklámot csinált neki az interneten. Beindult az üzlet, sorozatban kapta a megrendeléseket, az ország másik részéből, háromszáz-négy száz kilométerről is érkeztek megrendelések. Amint pár felkérés összejött, Marion szorgalmasan fűrészelt, kopácsolt, csiszolt, lakkozott.

Sokáig gyászolta a feleségét és a fiát; eleinte úgy érezte, nem éli túl a halálukat. Elhajtotta azokat, akik azzal vigasztalták, egy év, és nyoma sem lesz a fájdalomnak. Magányosan iszogatót, naponta másfél

Kellei György

Add csak oda ennek a magyarnak!

doboz cigarettát is elszívott. Aztán tavaly karácsonykor (káros szenvedélyeit már fél éve maga mögött hagyta), a hévízi gyógyfürdőben Ica befurakodott az életébe. Nem erőszakosan, inkább szeretettel, ölelésre vágyó céltudatossággal. A nő hetvenegy éves volt, nyugdíjba menetelig ápolónő volt a körmendi kórházban. Ha átmeneti létszámhiány keletkezett a belgyógyászaton, hetente elvállalt egy-két éjszakai ügyeletet. Soós Ilonának gyors lefolyású tüdődaganatban halt meg a férje. Lánya férjénél volt, unokája egyetemre járt, jogot hallgatott.

A férfi és az asszony egy hévízi szállodába menekült az ünnepekre. December 23-tól január 3-ig olcsón kínálták az egyágyas szobákat. A félpanziós ellátás tökéletesen megfelelt nekik. Szenteste a vacsorán közös asztalhoz kerültek. A másik két szék üresen maradt. Felszabadultán cseverészték. Marion halk zavú ember lett öreg korára, ha fel is emelte a hangját, a Jóistent kérdezgette, hogy miért vette el tőle az imádott, ragyogó mosolyú tanítónő feleségét, akiért rajongtak a gyerekek az iskolában. Ötvenöt évesen még tanított, amikor meghalt. Sebészorvos fia nőtlen volt a halálakor; megszállottan motorozott a bivalyerős Hondával, de soha nem kockáztatott, óvatosan, magát és másokat kímélve vezetett. Egy kamio-

nos sodorta le a bakonyi, kanyargó útról.

Vacsora közben, egy pohár bort kortyolgatva, megosztották életük tragédiáját. Ica kissé raccsolt. Marion visszatartotta a mosolyát, de az asszony bátorította, ha tetszik neki, ahogy ropogtatja az r betűket, ne fogja vissza magát. Ica százhetven centi magas volt, szemüveget hordott és fekete haját közepén elválasztotta. Kamaszos arcvonásai az első másodpercben megtetszték Martonnak. Dőlt belőle a szó, és büszkén villogtatta hófehér fogsorát. Szabályos alakjára a férfi már az első napon felfigyelt a medencében. Felesége halála óta először támadtak szexuális gondolatai. Egy felesleges deka sem látszott az asszonyon. Vacsorakor elárulta, hogy otthon mindennap futógépen edz. Időnként rakoncátlanokodnak a csipőzületei; ez is közrejátszott, hogy Hévízre jött. A lánya családja egy baráti házaspárnál, Bécsben tölti az ünnepeket. „Maga, Antal, miért vett ki szobát?” Marion kapásból azt akarta válaszolni, hogy felejteti szeretne, ha lehetséges, megtisztítaná a lelket az örökké mardosó gyásztól. Ha ezt a két hetet kibírja idegenben, nem gondol többet arra, hogy felköti magát a műhelyében. Nem hitt az időgyógyító erejében, taszították az efféle maszlagok.

„Nem fáj semmim, nincs reumám. Unalomból vagyok

itt. Költöm a nyugdíjamat” – felelte Ica kérdésére. Az asszony átnyúlt az asztalon, és megfogta a férfi erektől göcsörtös, dolgos, de ápolat kezét.

Vacsora után műsor következett; verseket szavaltak, egy fiú gitározott és egy lány karácsonyi dalokat énekelt. Az étterem karácsonyfáján gyertyák égtek, a kultúros hölgy meggyújtotta a csillagszórókat. Ica a csillogó szemű férfi vállára hajtotta a fejét.

Végül kisorsolták az ajándékokat. Reggel a szálloda halljában felállítottak egy zöld papírbortású dobozt, mellé fenyőágas, karácsonyi celofánzacskókat fektettek. A vendégek apróságokkal megajándékozhatták egymást napközben. A kultúros sorolta az ötleteket. Estére megtelt a doboz. A hölgy listáról olvasta a vendégek neveit, és a dalokat éneklő lány kiemelt egy-egy zacskót. Marion Antal egy söröslátétet kapott az egyik hévízi kávézó logójával. Soós Ilonának egy csavart nyelvű, alpaka teáskanál jutott, melynek szárára fénylő pontokból kirakott szál tekeredett, és hajlított fémbe végződött. A fém formája egy orosz, cárnői korona körvonalaira emlékeztetett.

Ica közömbösen a retiküljébe dobta a kanalat. Szemlátomást nem repesett az örömtől. Marion viszont elérzékenyült. Az ajándékosztás után éppen csak belenyúlt a felszolgált pezsgőbe. De azért pertut

ittak, és Ica szolidaritásból elfogyasztotta az övét is.

– Gyere fel a szobámba, mutatok valamit – mondta a férfi rejtélyesen.

– Ha a bélyegalbumoddal csábítgatsz, fejbe kólintlak!

– Másról van szó!

Ica vágyakozva végigheveredett az ágyon.

– Vedd elő a kanalat!

Marion egy színes fénykép mellé fektette az asztalon.

– Gyere, nézd meg őket!

– kérte.

Ica a szája elé kapta a kezét.

– Uramfia! Ezek egyformák!

A férfi csóválta a fejét.

– Amit ajándékba kaptál, az az én kanalam volt. Mielőtt magamnal hoztam, lefényképeztem. Úgy döntöttem, ha Hévízen megismerkedem egy megközelítőleg olyan kedves nővel, mint amilyen a feleségem volt, nekiajándékozom. Mint tapasztaltuk, más úton módon jutott el hozzád.

– Emlék? – kérdezte Ica.

– Marion bólintott, és megfordította a felvételt.

– A hátuljára felírtam a kanál történetét... A feleségem 1980 előtt pár évvel Leningrádban vendégeskedett egy pedagógus küldöttséggel. Mindnyájan jól beszélték az oroszul. Elvitték őket a cári család nyári rezidenciájába, Carszkoje Szelóba. Mai neve Puskin, és Szentpétervárhoz tartozik a település. A palotát 1710-ben Nagy Péter a feleségének, I. Katalin cárnőnek

adományozta. A feleségem ott látott egy kiállított, gyönyörű teáskészletet. Másnap vagy harmadnap éppen olyanban szolgálták fel nekik a teát egy leningrádi cukrászdában. Persze ezek kommersz darabok voltak. Feleségemnek megtetszett a csésze, a kistányér és az alpaka kanál. Szuvenírnek szerette volna megvásárolni azt, amelyikből teázott, de a pincérlány közölte, hogy a csésze nem eladó. Hiába puhi-tották a lányt, nem állt kőtel-nek. A szomszédos asztalnál egy ismert szovjet író iszogatót a feleségével, aki csodák csodájára magyar regényeket fordított oroszra, tehát jól ismerte a nyelvünket. Javasolta, hogy menjenek a teázó hátsó sarkába, ahol félrehúzódva Vlagyimir Viszockij színész, költő a párjával, Marina Vlady francia színésznővel és néhány filmmel üldögélt. Viszockij majd elintézi, hogy megkaphassa a csészét és tartozékait, neki nem mernek ellentmondani. Drága feleségem ózdkodott egyedül oda-menni, erre az írófeleség oda-kísérte és előadta a kérését. Viszockij magához intette a pincérlányt és erélyesen rá-szólt: „Add csak oda ennek a magyarnak!” Most már tiéd a kanál, Icám. A csésze és a kistányér évekké később, július 25-én, a feleségem halála napján tört darabokra. Kiesett a remegő kezemből. Jóval korábban, 1980-ban Viszockij is ezen a napon halt meg.

Marion Antal és Soós Ilona idén, merő babonából, ugyan-ezen a napon házasságot kötött a hévízi templomban. Új életet kezdtek. Most együtt várják a szentpétervári utazást.

Non omnis moriar

Tarczy Péter művészeti író, újságíró barátjának, a 2014-ben elhunyt Matyikó Sebestyén József költő, néprajzkutató emlékének ajánlja saját fotóival illusztrált kötetét.

S erről a gesztusról Matyikó kedvenc költőjének (versesköteteihez ő írta az előszót), az immár klasszikus Juhász Ferencnek a sorai jutnak eszembe: „Mert mindenki és mindenütt ott van a halál, ez az életből-szött csipke-fátyol, fehér cernahab-gomolygás.”

Tizenöt évvel ezelőtt páratlan vállalkozásba kezdett Tarczy és Matyikó. Elhatározták, hogy végigjárják, végigfotózzák a Balaton körül hatvan olyan temetőt, amelyben ismert, maradandót alkotó emberek – írók, költők, képzőművészek, zeneszerzők, sportolók, színművészek, tudósok, tanárok és politikusok – nyugszanak. Ők azok az „utazók”, akik már nem térnek meg – ahogy Shakespeare írja a Hamletben – „a nem ismert tartományból”.

Matyikó József az anyaggyűjtés kezdetekor a síófoki Kálmán Imre Emlékmúzeum igazgatója volt, míg a rokonai révén a Balatonhoz kötődő Tarczy Péter újságot írt és szerkesztett az Alföldön. A földrajzi távolság és a munkahelyi elfoglaltság miatt nem lehetett zavartalan a sírok felkeresése, de a szerzők fel-

áldozták szabadságukat, hogy megvalósítsák közös elképzelésüket. Egyedülálló kezdeményezésük nyomán sorra teltek a dossziék, és szaporodtak a számítógépekben nyitott fájlok karakterei és képkockái. Aztán Matyikó halálával átmenetileg megszakadt a munka, a szerett barát elvesztését Tarczy Péter nehezen dolgozta fel, ám 2017-től folytatta a temetők látogatását, a sírok felkutatását. Idén tavasszal pedig már pontot tett kézírata végére. Hogy mennyire tekinthető teljesnek a válogatás? A kérdés hiábavaló, nincs, nem lehet rá egyértelmű válasz. Nem túlzás, ha kijelentem: műfajában kultúrtörténeti kuriózum Tarczy kötet! A kritikai megjegyzések elkerülhetetlenek, ugyanakkor hasznosak is. Aki már hasonló, egyfajta összegző kötet szerkesztésére vállalkozott, átérezhette a válogatás, a mérlegelés gyötrelmeit. A „hiányzókra” óhatatlanul felfigyelnek a vajt fülű helytörténészek és olvasók. Joggal teszik, hiszen lokálpatriotizmusuk sérül. Én viszont úgy vélem, Tarczy gondosan ügyelt a hézagok kitöltésére, és ha nem is hosszasan, de említést tesz azokról is, akik a közös sírkertben „megszóllaltatott” társaikkal osztoznak az elvesztett élet néma végtelenségében.

Ajánlásom címe Horatiustól származik: Non omnis moriar – Nem halok meg

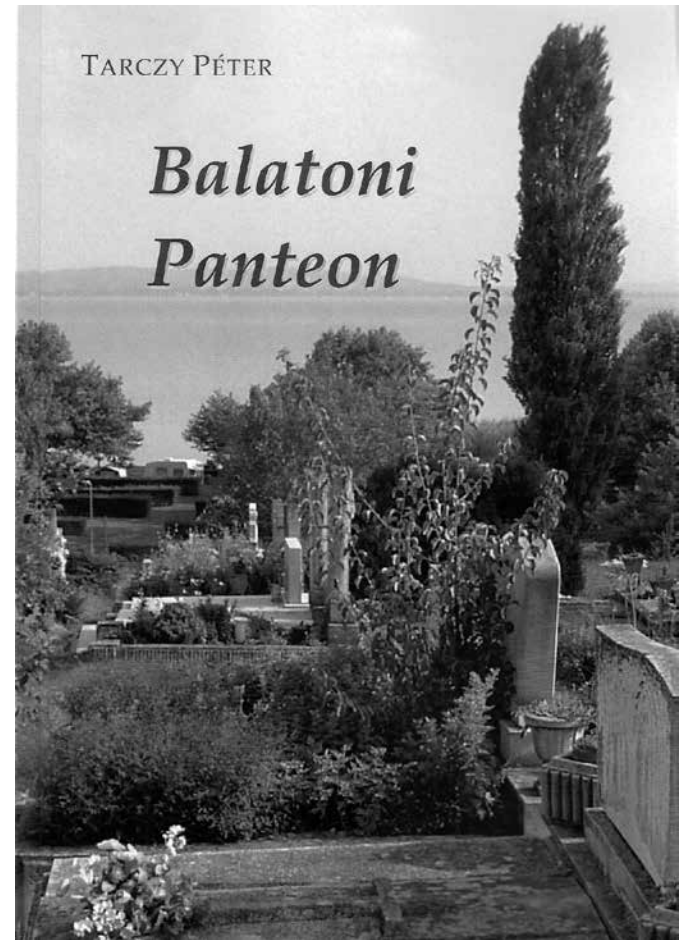
egészen. Tarczy Péter Balatoni Panteonja az örökkévalóság ígéretével, a halhatatlanság mítoszával kecsegtet bennünket. Ismerjük a közzsájon forgó, vigaszt adó, de kétségbevonható szavakat: addig nem halunk meg teljesen, míg emlékeznek ránk.

A kötet azonos módszerrel követi nyomom a régmúlt és a közelmúlt megörökítésre érdemes mozzanatait. Egyik legrégebbi születési évszám 1856, és az egyik legközelebbi halálozási dátum 2015. Mintegy másfél évszázadon keresztül ívelnek a rövid, tömör, fotókkal kiegészített személyes krónikák. A szerző anyyiban túllép a lexikonok szűkszavúságán, hogy idézeteket emel be az életrajzi adatok és az életutak taglalása alá. Az esszé-szerű, plasztikus méltatások kitágítják az emlékezés objektívét. Az utókor tisztelete is teret kap az ismertekben; az elhunytakról utcákat, sétányokat, művelődési házakat, színházakat, oktatási intézményeket neveztek el, de szobrok és emléktáblák is jelzik kiválóságukat. A balatonszemesei temetőben édesanyjával, Gundel Katalinnal és bátyjával, Latinovits Zoltán színészkirállyal pihenő Bujtor István szobra zárandokhely lett a füredi hajóállomás mölébejártánál. Matyikó Sebestyén József jóvoltából a balatoni kikötők tervezőjének alakja is a Panteonba került.

Sokszínű, változatos a képzőművészeti gyűjtemény, mely – reményeim szerint – további érdeklődésre inspirálja az igényes olvasókat, diákokat, kutatókat. Szellemi és földrajzi útikönyvként egyaránt használható, megjelölt forrásai nélkülözhetetlenek a balatoni táj rajongóinak, akik nemcsak laza kikapcsolódásban, szórakozásban lelik örömeiket.

A Balatoni Panteon izgalmas revelációval szolgál. Alakjait ugyanis kisebb-nagyobb legendák övezik. 1998-ban Angliában az év borának választották a cerszegei fűszert, nemesítője az Irsai Olivér és a piros tramini keresztezéséből állította elő. S ki gondolná, hogy egy balatonboglári templomban őrzik annak a katolikus papnak, politikusnak a hamvait, akit De Gaulle elnök a Napóleon által alapított Francia Becsületrenddel tüntetett ki. Balatonfüred–Balatonarács temetőjében nyugszik Passuth László, a világhírű író, akinek Esőisten siratja Mexikót című regénye annak idején kötelező olvasmány volt a spanyol nyelvterületen tanuló diákoknak. A város másik temetőjében a magyar regék és mondák irodalmi értékű feldolgozója, Lipták Gábor alussza örök álmát.

A kedves olvasók emlékeznek-e a hajdani Budapesti Nemzetközi Vásár plakátjára? A tervezőgrafikus sírja Révfülöpön található. Keszthelyen

az 1936-os berlini olimpia aranyérmes úszója nyugszik a temetőben. Sorjáznak a festőművészek sírjai is, Fűzfőtől Tihanyon át Badacsonytomajig és Szigligetig. A rendszer-váltás utáni Antall-kormány belügyminisztere a balatonalmádi temető sírjába vitte magával a történelmi éveket. S egy kisebb könyvtárnyi kötetet írtak össze a tó tudományos kutatói. Műveik korszakos jelentések és üzenetek a jövőnek. Az elődök magnetikus

kisugárzását nem semmisítheti meg az idő! Hinnünk kell abban, hogy forgatják majd őket! Weöres Sándor Öröklét című versének sorai erre ösztönöznek mindnyájunkat:

„Mit eltemet a feledés, / egy gyík-kúszás, egy szárnyverés, / egy rezdület, mely elpörog: / mulónak látszik és örök. / Mert ami egyszer végbement, / azon nem másít semmi rend, / se Isten, se az ördögök: / mulónak látszik és örök.” **Kellei György**

OLVASÓI LEVÉL

Megújult a temető

Nagyon időszerű volt már a rendbehozatala és kitisztítása az erdővel, bokrokkal benőtt papsokai, régi református temetőnek. Az elmúlt harminc évben kétszer került sor erre, de ilyen parkosítást – ami a Probióknak köszönhető –, hogy még sétálni is lehet a murvás ösvényen és padokra is leülhet az ember, még nem végeztek a nagyszerű kilátású papsokai temetőben.

Pár évvel ezelőtt Varga Lászlóné összeírta a sírköveken még olvasható, egykor felvésett sorokat, amiben én is segítettem neki. Gyermekekoromban még láttam a fölmenőim sírköveit, de mára sokat szédítették, a mostani rendbehozatal során viszont minden fekvő követ fölállítottak, még a földtakarásukat is.

A legnagyobb kellemes meglepetés akkor ért, amikor olyan sírkő került elő, amelyen úknagyapám úknagyapjának az apja nevét olvashattam. 25 méterrel lejjebb volt, és eddig mindig a bokrok takarásában. Rajta Varga György literári olvasható, ami azt jelenti magyarul, hogy írni-olvasni tudó. Fiainak neve: János, Lőrinc és legalul a Varga György halálának évszáma: 1703, a földben maradt csonkon van. A

két sírkő darab találkozási felcsúzeillő, a két kő tehát azonos.

Erről a sírkőről még Keményffy Károly sem tett említést 1922-es összeírásában, tehát nagyon régóta a csonka sírkődarab volt a helyén a feliratos nélkül. Ettől jobbra és balra is utódainak sírjai vannak, úknagyapám bátyja, Varga Imre is itt van eltemetve, aki Grazban tanult katonatiszti iskolában, és amikor az 1848-as szabadságharc kitört, akkor apja (szépapám) hazahívta, és a csapatával a pákozdi csatában Jellasics tábornagynagy ellen a horvát bán csapatát eredményesen meghátráltatta, amiért Varga Imre századost őrnaggyá léptették elő.

Gyászjelentését fölmenőim megőrizték, most is családi tulajdonban van, házi levéltáramban őrzöm.

Van néhány olyan sírkő, amin szintén nehezen olvasható a felirat. Különösen a nyugati oldalon a régóta fektéből felállított hatalmas kő, amit, ha késő alkonyatkor zseblámpával oldalról megvilágítunk, hosszú felirat válik részben olvashatóvá. A papsokai temető is megér Fűreden egy kirándulást.

Tóth Attila

LAKOSSÁGI TÁJÉKOZTATÓ

Népegészségügyi felmérés – táplálkozási és tápláltsági állapotvizsgálat 2018

Annak ellenére, hogy Magyarországon 2000 és 2015 között a várható élettartam közel négy évvel, 75,7-re emelkedett, még mindig öt évvel marad el az uniós átlagtól. Hazánkban a szív- és érrendszeri, valamint a daganatos betegségek jelentik a fő halálozási okot. A helytelen táplálkozás, a dohányzás és alkoholfogyasztás, valamint a mozgás hiánya egyaránt hozzájárul ahhoz, hogy egészségmutatóink messze alul múlják az európai uniós átlagot.

A kormány az elmúlt években több egészséges táplálkozást ösztönző intézkedést hozott. Ilyen volt a népegészségügyi, vagy közismert nevén chipsadó bevezetése, a közétkeztetést megújító rendelet vagy az iskolabüfék termékinálatának szabályozása.

Ahhoz, hogy valós képet kapjunk és tudjuk, hogy a különféle kormányzati intézkedések milyen hatással vannak a lakosság egészségi állapotára, rendszeres vizsgálatokra van szükség. Ezért az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet – az EFOP 1.8.10-VEKOP-17-2017-00001 számú, Komplex egészségvédelem és szemléletfejlesztés a táplálkozás és gyógyszerfogyasztás területén című projekt keretében – lakossági felmérést szervez a 18 éven felüliek körében. A felmérés kérdezői és a dietetikus szakemberek országsszerte ezernél több felnőttet az otthonában keresnek fel, és kérdezik meg táplálkozási szokásairól, életmódjáról.

A felmérés eredményei alapján az egészségügy többet tud tenni azért, hogy Magyarországon egyre többen éljenek egészségesen.

A felmérés elővizsgálata Budapesten 2018. augusztus 24. és 26. között zajlik, a fővizsgálatra 2018. szeptember 1. és december 15. között kerül sor országsszerte 149 településen.

A felmérésbe bekerült felnőtt lakosok részére előzetesen felkérő levelet küldünk, melyben tájékoztatjuk őket a felmérés céljáról, s felkérjük őket az abban történő részvételre. A kérdezőbiztosok és ezt követően a dietetikus szakemberek személyesen, az otthonukban keresik fel azokat, akik kaptak felkérő levelet a kutatásban történő részvételre.

Az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet biztosítja, hogy a kérdésekre adott válaszok alapján senki nem lesz beazonosítható, minden információt titkosan, a hatályos jogszabályoknak megfelelően kezelnek.

A felmérésről további információk találhatóak a www.ogyei.hu oldalon.

A kutatás eredményeinek publikációja 2019 tavaszától várható.

A felmérésben való részvételre felkért személyeknek előre is köszönjük, hogy válaszaikkal hozzájárulnak a felmérés sikerességéhez!

EFOP 1.8.10-VEKOP-17-2017-00001-Komplex egészségvédelem és szemléletfejlesztés a táplálkozás és gyógyszerfogyasztás területén

Alternatív antibiotikum

Gyógynövényszakértőként és a gyógynövények őszinte csodálójaként úgy érzem, nem tehetem meg, hogy ne írjak néhány sort a tőzegáfonyáról (Vaccinium oxycoccus).

A vitaminokban, ásványi anyagokban gazdag tőzegáfonya Észak-Amerikából származik, az azáleák családjába tartozó boggyós növény.

Munkám során leginkább felfázásos tünetek enyhítésére szoktam ajánlani, de nem ez az egyetlen szakterülete a boggyónak. A tőzegáfonya hatóanyagait többféle kutatás során is vizsgálták, születtek pró és kontra eredmények. Azt sok esetben sikerült kimutatni, hogy tőzegáfonyás kezelés során bizonyos baktériumok (pl. Escherichia coli) kevésbé voltak mozgékonyak. Ez azt jelenti, hogy a baktériumok nem tudtak odamenni a fertőzött területre, így nem fertőtájk tovább az állapotot.

A tőzegáfonya sok vasat, magnéziumot, káliumot, kalciumot és rengeteg C-vitamint tartalmaz.

A benne található hatóanyagoknak köszönhetően sokféle betegség megelőzhető, illetve kezelhető a segítségével:

- húgyúti fertőzések
- vesehomok
- vizelet pangás a prosztatata megnagyobbodásakor

– érlemeszesedés, érbetegségre való hajlam

– magas vérnyomás

– egyes szembetegségek, például szürkületesi vaklás, szürke hályog.

Természetesen panasz esetén keresse fel az orvosát, hiszen pontos diagnózis esetén, állapottól függően célzottan lehet bevetni a gyógynövénye-

ket akár önmagukban, akár kiegészítő terápiaként! (X)

Lívía, az ön gyógynövényszakértője
Biotitok Gyógytér
Balatonfüred,
Kossuth utca 19.
Nyitva tartás:
hétfő-péntek: 9-17,
szombat: 9-12
Tel.: 20/595-3062

KÖZLEMÉNY

Tisztelt Balatonfüredi Állampolgárok!

A téli rezsicsökkentés végrehajtását követően szükségessé vált további intézkedésekről szóló 1364/2018. (V. 11. 27.) kormányhatározatban foglaltak alapján tájékoztatom a lakosságot, hogy a téli rezsicsökkentés korábbi intézkedéseiben nem részesült, gáz-, vagy távhő-szolgáltatási szerződéssel nem rendelkező háztartások igénybejelentéssel élhetnek egyszeri természetbeni támogatás biztosítására, a fűtési költségek viselésével összefüggésben.

A támogatást minden háztartásból egy fő igényelheti, akinek az adott háztartás a bejelentett lakhelye vagy a bejelentett tartózkodási helye. (Háztartás: egy lakásban együtt lakó, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező személyek.) Az igénybejelentés feltétele annak tudomásulvétele a bejelentő részéről, hogy az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság ellenőrzi, hogy a bejelentő háztartása korábban téli rezsicsökkentésben nem részesült.

Az igénybejelentés végső határideje: **2018. október 15.** napja. Az igénybejelentéshez nyomtatvány, illetve tájékoztatás a Balatonfüredi Közös Önkormányzati Hivatal (Balatonfüred, Szent István tér 1.) információs pultjánál kérhető. A kitöltött nyomtatványokat is ide lehet benyújtani.

A juttatás igényelhető formái: tűzifa, szén, propán-bután palackos gáz, propán-bután tartályos gáz, fűtőolaj és pellet/brikett. Az igényelt fűtőanyag fajtája később nem módosítható! A kizárólag elektromos fűtési móddal rendelkező háztartások nem jogosultak az igénybejelentésre!

A fűtőanyag-támogatás a fűtőanyagra vonatkozik, a támogatás nem fedezi az egyéb, például a szállítási, darabolási költségeket!

Balatonfüred Város Önkormányzata

Falcsik Mari kapta a Quasimodo-díjat

(Folytatás az 1. oldalról.)

Harmadik kötetét, A sorsvadást 2010-ben, negyedik, 48 nőt versben megszólaltató kötetét, a Nöket néző képeket 2013-ban adták ki.

Falcsik Mari nemcsak verseket ír, könyvszerkesztőként és fordítóként is elismert irodalmár, ő fordította magyarra a Nobel-díjas japán író, Ishiguro Az eltemetett óriás című regényét.

Péntek Imre méltatása szerint „Falcsik Mari páratlan sikerének titka lírájának élet-szerűsége, hitelessége. Több szinten is sikere van, meghódította a szakmát és a közön-

séget. Néhány zeneszerző is felfedezte, színészek készítek műsort verseiből.

A díjnyertes vers hihetetlenül személyes. Négy strófa, négy lépcsőfok, négy stáció. A téma az elmúlás, a legszorosabb kötelékben, a családban. A főhős a szerző édesapja.”

A költőverseny különdíját Térey János vehette át Balatonfüreden, az életműdíjat pedig az idén májusban elhunyt Kabdebó Tamás munkásságáért ítélte oda a zsűri. Az író, költő, műfordító még az év elején küldte be költeményét a versenyre. **CSK**

„És költők szűkös időn – mi végre?” – kérdezi Hölderlint idézve Heidegger, aki meg is válaszolja a kérdést: „a költők azok a halandók, akik komolyan megénekelve érzékelik az elmenekült istenek nyomát, és a velük rokon halandók javára megéneklük azt”.

A Salvatore Quasimodo Nemzetközi Költőverseny fődíjas verse

Falcsik Mari

SZERTARTÁSOK

Apám amikor utoljára érdemben tárgyalt velem arról beszélt hogy a hűsvéti gyónást pünkösdkor is épp úgy elfogadja majd az Isten meg az Ó Fia ha ők Anyával kettesben vallanak amikor mi őt a kórházból otthon „ismét befogadjuk”

aztán megcsinálta maga magának az utolsó gyónást mondván ő már nem emészti tovább magát mindazon amit rosszul tett vagy ha hibásan sőt akár ha bűnösen – elengedi és én azt mondtam neki: tegye minden úgy történt ahogy történhetett

aztán én adtam föl az utolsó kenetet neki – joghurtot evett és hozzá túrós pitét: azt már Laci adagolta mert az én kezem annyira remegett hogy nem tudtam etetni – de a kereszt végül rendesen fölkerült a szája szegletébe ahogy a joghurtot az ujjammal letöröltem onnan

és mert az elmúlt hónapokban nagyon meg akart tanulni imádkozni az aprószemű barna alig-korpuszos rózsafüzért körbetekertem a kezén és amíg remegve koncentrált ujjai végigpergettek rajta azt súgtam neki hogy azt mond vagy gondold amit csak akar egész a káromkodásig

Kabdebó Tamás Rózsabogár

A víz felszínén, rózsabogár, úszna szegény, mindegyik lába, csápjá kapál. Rézsútosan süt a nap, sugarai a bogár arany hátán csillámlanak. Folyik a Duna, szősz, pihe, szúnyoglárvá lecsorog ízibe, bele-szívódik a forgó legközepibe. Odasodorja az ár, magatehetetlen a bogár, elkappa az örvény, lehizza a limány, a víztölcsérrrel forog, pörög, a víz alatt tán agonizál, hörög, s midőn felpörög még pislákol benne az élet. Kihalásom, óvatosan kifogom, most itt szárítkozik a lapátomon, a már már lenyugvó napon. Az elmúlás: törvény: az egyedé – s ez egyedenként elodázható.

Fölöttünk pille száll, lebeg, libeg. Halványlila láng, mint az alkonyat, mi elközeleg. A nap tüzei vízbefülnak s a pille billeg a remegő légen, papillon-pillangó-pájnakon, míg a rózsabogár az evezőn szárítkozik. Szellő suhan át az égen, mentőjéhez az éledő, tollászokodó bogár hálát fohászkodik.

Imitt-amott történnek még csodák. Míg a mélyben merengenek a márnák, egy szeleburdi keszeg nagy ívben felveti, s a ladikom fenekén találja magát. Visszadobom. Ez a nap nem halászat, hanem nagylelkű alázat. A sáverdő zöldje sötétzöldre vált. Lemerészkedik félve a szarvasünő, rőfög a vadkoca, hívja malacát; odafönn húznak cserfes vadkacsák. Most nem fáj, ami fáj, mert csupa báj ez a táj, csupa báj.

(Voltam Róma aromája, Velence lence, maradtam Gemenc kedvence.) Crepusculando, merő lélek az élet, farfalla, pilleszárny. Szállj te is rózsabogár, a lepke után. S míg minden mi eleven, illan, villan és tovaszáll, a szürkület lám lassan rádtelepszik. Itt van már a partmenti bokrokon, a halántékon. Mi egykor lendület volt, az már színültig restség, számolj hármat s itt az öregség. S ki egykor jószerevel csak a hajnalt leste – mint a keszeg, a pillangó, a rózsabogár – (kitriblizvén eddig a Kaszást) annak ma már simogató, balzsamozó kedvese az ESTE.

Térey János

A hajdú, a nagykun, a tót meg a jáász

Amikor bántanak, belecsikordul Egy fölfegyverzett marhapásztor Idebent.

Amikor hevülök, nagykun lobogás fűt, Máskor felvidéki morcososság fagyaszt: A pusztá, a Tátra, belül.

Ha magasat ugrom, velem rugaszkodik A jobbágsorától megváltott jáász, Aki végső soron perzsa,

Velem úszik a nyakas, balkáni hajdú, Arcom pírja a magyar ajkú tóté: Olvasztótégelyük, én...

„Az Ős vagyok, mely sokasodni foszlik” – Biztos? A vér és a földrajz a jellemre nézve Nem sokat jelent.

Nőcsabásznak mondott nagyapám, „Cifra” Tóth János Az Arany Bika Szállóba járt kártyázni. Ahol most a török büfé van a sarkon? Nem, különterembe, nyalka civisek közé.

Nemsokára háború. A bombát elkerültük.

Szintet lépett a magyar csapat

Soha nem látott sikeres világbajnoki szezonot zárt az olimpiai osztályokban a magyar vitorlássport. Berecz Zsombor révén megszerezte első világbajnoki címét, elért egy 8. helyet és szerzett két olimpiai kvótát. És futott két majdnem kvótát.

Szintet lépett, nem is egyet a magyar versenytörőlás augusztus első napjaiban Dánia második legnagyobb városának vizein: ami már jó ideje benne volt a nemzetközi versenyek levegőjében, ott és akkor valóságossá vált, Berecz Zsombor megnyerte a legnagyobb és legfontosabb versenyek egyikét, a finn Gold Cupot. Ezúttal nem volt olyan pechje, mint a tavalyi Európabajnokságon, hogy bajnoki szituációban leszakadt a vitorlájára, olyan sem, mint tavalyelőtt Rióban az olimpián, hogy a második megnyert futamban pár centivel korai rajtos volt. Bár az előjelek most sem voltak biztatóak: a tavasszal Spanyolországban elszenvedett biciklis balesete miatt hónapokot kihagyott a felkészülésből, csak júniusban tért vissza a nemzetközi mezőnybe. Így jelentős versenyrutin-adóssággal vágott neki a közvetlen felkészülésnek, de ez inkább hasznára vált, semmint kárára. Tudott időt fordítani olyan tényezőkre is – mentális felkészülés, pszichikai rápihenés, a koncentrációs javítása –, amikre korábban nem jutott annyi idő.

© Cserta Gábor / MVSZ

Az egész világbajnokság során kiegyensúlyozottan versenyzett, legrosszabb helyezése 15. volt, míg az éremfutambeli ellenfelei sokkal nagyobb szórással versenyeztek. Berecz saját koncepcióját követve versenyzett, ami fényesen bejött: a mindent eldöntő futamban végig vezetve győzött. Nyilván komoly mentális támogatást adott mindehhez, hogy az olimpiai kvóta már előző nap zsebben volt, valamint az is, hogy az egész verseny folyamán napról napra jobban állt. Meg az is, hogy az addig éllovas svéd címvédő Salminen ne bírja el a terhet. Nem bírta.

A finnek mezőnyében induló másik magyar versenyző,

a tavaly még juniorkorú *Haidekker Elemér* a 75. helyen fejezte be a versenyt, legjobb futameredményét a selejtezőkben szerezte, az egyik futamban a 24. helyen ért célba.

Hasonló jelentőségű eredményt ért el a női egyszemélyes osztályban, a Laser Radialban *Érdi Mária*: még junior korúként a felnőtt-világbajnokság 8. helyén végzett. Mária az idei nemzetközi szezon minden fontos versenyén az első ötben végzett, illetve egyszer – Palma de Mallorcán – 3. lett. A vb-8. hely tökéletesen illeszkedik ebbe a folyamatba, azaz a teljes nemzetközi élmezőny legstabilabb szezonbeli menetebe. Ráadásul az aarhusi véb

nem átlagos verseny volt, az első kvótászerző lehetőség a tokiói olimpiára, ami minden kvótásélyes számára kiemelt jelentőséggel bír, hiszen kvótával a zsebben sokkal nyugodtabb az olimpiai felkészülés, mint a kvótászerzésért feszülni az utolsó pillanatig, rövid időn belül többször is csúcsformában vitorlázni.

A döntőben *Érdi Mária* is magabiztosan, javuló helyekkel biztosította pozícióját a legjobb tíz között, az éremfutamban pedig az első bója után fokozatosan javulva ért be a második helyre. Nyolcadik helye a felnőttek mezőnyében éppúgy páratlan a magyar csúcversenyezésben, mint Berecz világbajnoki címe.

Végig kvóta közeli – sőt volt, amikor kvótás – helyen vitorlázott a még ugyancsak junior korú férfi 470-es páros, *Gyapjas Balázs* és *Gyapjas Zsombor*. Ők a vébén is tudtak futamot nyerni, és összesítésben a 16. helyen zárták a világbajnokságot, a kvótáról csak kevéssel, 3 hellyel maradtak le, a nemzetek között ugyanis a 11. helyen végeztek. „A versenyen végig közel voltunk a kvalifikációs szinthez, végig jól versenyeztünk. Reméljük, jövőre Japánban már megszerezzük a kvótánkat 2020-ra” – értékelte a vébét Gyapjas Balázs.

A másik magyar egység, a *Litkey Botond–Rácz Levente* páros az ezüstcsoportos futamok már nem indul el, így a 63. helyen fejezte be a vébét. Érdekes, hogy a vébét a francia *Peponnet–Mion* kettős nyerte, a kormányos Kevin Peponnet nagybátyja, *Thierry Peponnet* 1984-ben Los Angelesben az olimpián ezüstérmes, 1988-ban Szöulban pedig olimpiai bajnoki címet nyert.

A férfi Laser Standard osztályban a *Vadnai* testvérek közül ezúttal *Benjamin* végzett markánsan előrébb. Ő is végig kvóta közeli helyen tartózkodott, ő is tudott futamot nyerni a vébén, végül azonban kiszorult az indulási jogot szerzők közül. A világbajnokságot a 39. helyen zárta, a nemzetek sorrendjében a 24. helyen végzett. Testvére, *Jonathan* az ezüstcsoportban versenyzett a döntő során, az összetettben végül az 57. he-

lyet szerezte meg, ami az ezüstcsoport 2. pozíciója. Az utolsó futamot csoportjában megnyerte és szerzett még egy 2. helyet is.

„A sebességem nagyon jó volt. Hibát a rajtokban éreztem, de a legtöbbet ott buktam, hogy sok olyan futamunk volt, amiben egyszer elfordult a szél és úgy maradt, ezekben pedig általában a rossz oldalon tartózkodtam, kivéve, amikor 3. helyen álltam, de akkor meg lelétték a futamot” – mondta a vébéről Vadnai Benjamin. Mivel nekik csökkentették az olimpiai kvóták számát, várható volt, hogy szoros lesz, de azért bízott benne, hogy menni fog a kvótászerzés. „Azért nincs idő búslakodni, mert jövő júniusban ismét véb, és ott újra kapunk esélyt a szintfutásra.”

A vegyes felállású katonakapitányban a Nacra 17 Föling mezőnyben az ezüstcsoportban szerepelt a döntő során a *Virág Flóra–Molnár Dávid* kettős, nekik az utolsó három futamot nem rendezték meg, így a magyar hajó a korábbi 59. helyen zárta a világbajnokságot. Figyelemre méltó, hogy a selejtező futamok során elérték egy 8. helyet, és azt a döntőben az ezüstcsoportban is meg tudták ismételtetni.

A férfi szörfösök között induló *Sánta Bence* végül a 83. helyen végzett, legjobb helyezését a döntőben az ezüstcsoportban futotta, akkor a 31. helyen ért célba.

Forrás: MVSZ

2018/2019 NB I, férfi felnőtt

2018. 09. 22.	Balatonfüredi KSE-CYEB Budakalász	18.00
2018. 09. 25.	Telekom Veszprém-Balatonfüredi KSE	18.00
2018. 09. 29.	Balatonfüredi KSE-Mezőkövesdi KC	18.00
2018. 10. 07.	Vecsés SE-Balatonfüredi KSE	18.00
2018. 10. 13.	Balatonfüredi KSE-B. Braun Gyöngyös	18.00
2018. 10. 20.	Dabas KC VSE-Balatonfüredi KSE	18.00
2018. 11. 03.	Balatonfüredi KSE-Ceglédi KKSE	18.00
2018. 11. 10.	Csurgói KK-Balatonfüredi KSE	18.00
2018. 12. 01.	Sport36 Komló-Balatonfüredi KSE	18.00
2018. 12. 07.	Eger SBS Eszterházy-Balatonfüredi KSE	18.00
2018. 12. 15.	Balatonfüredi KSE-FTC KN	18.00
2019. 02. 02.	Balatonfüredi KSE-Grundfos Tatabánya KC	18.00
2019. 02. 05.	Mol Pick Szeged-Balatonfüredi KSE	18.00
2019. 02. 19.	Balatonfüredi KSE-Telekom Veszprém	18.00
2019. 03. 02.	Mezőkövesdi KC-Balatonfüredi KSE	18.00
2019. 03. 09.	Balatonfüredi KSE-Vecsés SE	18.00
2019. 03. 16.	B. Braun Gyöngyös-Balatonfüredi KSE	18.00
2019. 03. 23.	Balatonfüredi KSE-Dabas KC VSE	18.00
2019. 03. 29.	Ceglédi KKSE-Balatonfüredi KSE	18.00
2019. 04. 20.	Balatonfüredi KSE-Csurgói KK	18.00
2019. 04. 27.	CYEB Budakalász-Balatonfüredi KSE	18.00
2019. 05. 04.	Balatonfüredi KSE-Sport36 Komló	18.00
2019. 05. 11.	Balatonfüredi KSE-Eger Eszterházy SZSE	18.00
2019. 05. 18.	FTC KN-Balatonfüredi KSE	18.00

Közel ötszáz versenyző szállt vízre

A Balaton legnagyobb létszámú vitorlás-pályaversenyén, a négy napon át tartó Nagyhajós Országos Bajnokságon 13 hajóosztály 109 egysége, összesen közel 500 vitorlázó szállt vízre a bajnoki kupáért.

Edzőjével szerzett bajnoki címet a tokiói olimpián *Érdi Mária*, a legnagyobb előnnyel pedig a Magyar Vitorlás Szövetség (MVSZ) főtitkára által kormányzott Regina osztályú hajó nyert.

Változatos szélben négy pályán futották a nagyhajós osztályok idei bajnokságát, a Balatonfüred–Alsóörs–Siófok–Zamárdi–Tihany vízterületen pályánként 3–3, illetve 4 osztály versenyzett. A legnépesebb a Sudár Regatta osztály 12 indulóval és a 11m One Design 11-gyel, de utóbbi mezőnyben vízre szállt két norvég és egy svéd hajó is.

A verseny első két napján frissnek – csütörtökön 15–18 kilométerrel (8–10 csomós), pénteken 17–22 kilométerrel (9–12 csomós) – induló, de könnyebb keleti, északkeleti szélben a hajók 3–3 futamot teljesítettek, így a bajnokság már pénteken délutánra minden osztályban érvényes volt. A futamok végére általában

legyengült a szél, de mindkét napon csak 1–1 futamot kellett rövidítve befuttatni. Az óvási bizottságnak az első napon kettő, a másodikon óvást kellett letárgyalnia.

Szombatra és vasárnapra 2–2 futamot tervezett a bajnokság főrendezője, Sipos Péter annak ismeretében, hogy az időjárási forgatókönyv az országot elérő front miatt várhatóan más lesz, mint az első két versenynapon. A szombatra tervezett két futamot az eddigi könnyebb szelek után aztán erősebb, 27–33 kilométeres szelekben futották, de a nap végére helyenként komoly gyengülésekkel is előfordultak. Vasárnapra aztán tényleg beütött a front, a rendezőség már reggel a parton halasztást rendelt el, miután a versenyterületen szelet mérő hajóból 55

kilométeres szélről számoltak be. Így hamar megszületett a döntés: aznap nem lesz futam, a szombati versenyek után kialakult sorrendek végeredménynek tekinthetőek.

A legnagyobb különbséggel, 11 ponttal a Reginák mezőnyében a Holczhauser András (az MVSZ főtitkára) kormányozta Amitté lett a bajnok, a 11m One Design osztályban pedig a norvég Erland Munkeby által irányított Watergate tíz pont különbséggel zárt az élen. Ebben az osztályban a második helyet is norvég egység hozta el, a legjobb magyar a harmadik helyen végzett Obsession lett.

A Bravo pályán négy és fél olimpia is jelen volt: a 30-as cirkálók mezőnyében a Regulust kormányzó Ian Ainslie – ő három olimpiát

jegyez (Barcelona 1992, Atlanta 1996 és Sydney 2000) – mellett *Érdi Mária* is tagja volt a háromtagú csapatnak, ő másfélnél tart, azaz egy részvétellel (Rio 2016) és egy megszerzett kvótával (Tokió 2020) rendelkezik. Egységük a nyolc futamból hetet megnyert és egy második helyet futott, így meggyőzően nyertek a Mágia és az Aurora Group Team (Kékmadár) előtt.

A versenyző 13 mezőny közül négyben dőlt el igazán szorosan a bajnoki cím: a Sudár Regatta és az Elliott-770 osztályokban két ponton belül állt az első három helyezett, míg a Sudár Sportnál az első kettő. A Scholtz 22-eseknél az első két egység pontazonossággal nyerte a bajnokságot.

„Izgalmas és sikeres bajnokságot zártunk, változatos szelekben korrekt versenyeket futott a több mint száz hajó. Mind a négy pályán kiélezett, de sportszerű küzdelmek folytak, a résztvevők részéről is pozitív visszajelzéseket kaptunk a rendezésről. Tíz futamból nyolc megrendezése bátran nevezhető sikerprojektnek, az összesen letárgyalt nyolc óvás pedig kiemelkedően korrekt versenyzésre utal” – értékelte a bajnokságot Holczhauser András, az MVSZ főtitkára. **Forrás: MVSZ**

Fotó: Szántó Áron/MVSZ

**Romantikus
Reformkor**

*Műveltség- és
kulturális fesztiválja*

XIII. Romantikus Reformkor Fesztivál

**2018.
szeptember
22-23.**

Szeptember 22. szombat

- 10:00-18:00 Népi és iparművészeti vásár a Tagore sétányon
12:00-17:00 Népi játszóház (**Furfangos Csudavilág**) a Kisfaludy Galéria mögött
13:00 Hintós felvonulás korhű öltözetben zenével, lovasokkal, huszárokkal, és a Reformkori Hagyományörzőkkel a Szent István térről a mólóig
14:30 Szerenád Cigányzenekar műsora a móló végén
14:40 A Jókai motoros fogadása
15:00 A fesztivál ünnepélyes megnyitója a Kisfaludy Színpadon
15:30-17:00 A **Csík Zenekar** élő nagykoncertje a Kisfaludy Színpadon (esőhelyszín: Kisfaludy Galéria)
16:00 -17:00 Miska - mesék a **Bárókerti Bábszínház** előadásában a Tourinform Iroda földszintjén (Blaha Lujza u.5.)
17:00 Emléktábla-avatás és Prágay János: A magyar forradalom c. kötetének bemutatása a Blaha Lujza Hotel nagytermében
Közreműködnek: Hermann Róbert, Katona Csaba, Burza Patrícia Kármén, Csikány Tamás és Németh Balázs
18:00 Szerenád cigányzenekar bál családtagja a Gyógy téren
19:30 Reformkori bál az Anna Grand Hotelben, zenél a The Beat Bulls Zenekar

Kísérőprogramok

- 11:00 Tárlatvezetés családoknak a Városi Helytörténeti Gyűjteményben
11:00 és 16:30 Reformkori séta a Kerek templomtól
11:00 -19:00 Reformkori borok kóstolója a Balatoni Borok Házában

Szeptember 23. vasárnap

- 10:00-18:00 Népi és iparművészeti vásár a Tagore sétányon
10:30- 11:30 Sellő Táncsoport táncbemutatója a Vitorlás téren és a Gyógy téren
10:00-13:00 Vaszary Alkotóműhely gyermekek részére (téma: Huszárok és reformkori hölgyek)
11:30- 15:00 Reformkori ételek versenye a Hotel Astóriában zenél a Cappucino Band
16:00-17:00 Forradalmi forgatag - Táncházt helyi és testvérváros néptáncgyűttesekkel a Vitorlás téren (esőhelyszín: Hotel Blaha Lujza nagyterem)
17:00-18:20 **Orosz Zoltán harmonikaművész és Barátai** „Dallam és Szenvedély” című élő műsora

Kísérő programok

- 10:30 Sétahajózás a Jókai nosztalgiahajón (1 óra sétahajózás 1 pohár pezsgővel)
11:00-19:00 Reformkori borok kóstolója a Borok Házában

(A műsorváltozás jogát fenntartjuk.)

További információ, jegyrendelés, ruhakölcsönzés:
Balatonfüredi Turisztikai Egyesület
+36 87 / 580 482, +36 30 / 758 3585
tdm@balatonfured.info.hu
www.balatonfured.info.hu
facebook.com/romantikuserformkor

BALATONFÜREDI
TURISZTIKAI EGYESÜLET

Balatonfüred
nka

Horányi Gábor
Einstein és fizikája közérthetően
Október 9, kedd 17:00

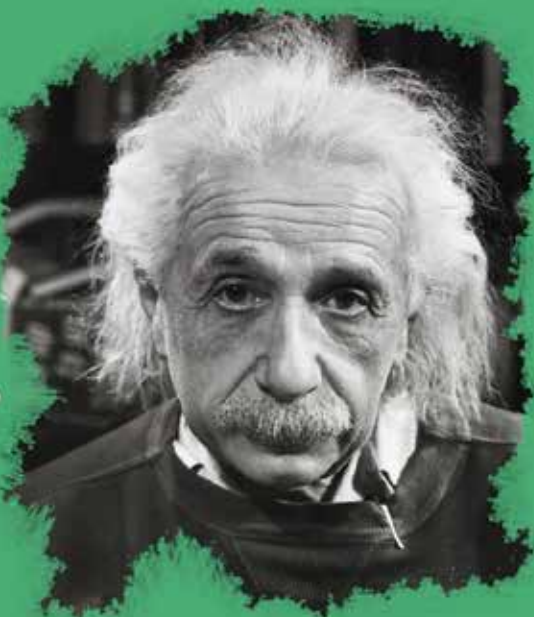
Az előadó
2006-tól az országos fizika
érettségi tételbizottság elnöke
fizika tanár, iskolaigazgató
és több mint 10 könyv szerzője

a relativitás elmélete

$$E=mc^2$$

Miért a fény évszázada a XX.?

Az idő valódi
természete

A belépés ingyenes!

ZSIDÓ KIVÁLÓSÁGOK HÁZA
Balatonfüred, Bajcsy-Zsilinszky u. 32.
www.zsidokivalosagok.hu info@zsidokivalosagok.hu
Tel.: 06-87/782-592 facebook.com/zsidokivalosagokhaza

LAKÓTELEPI NAP
és
EGÉSZSÉGNAP

Balatonfüred

2018. szeptember 15., szombat
10⁰⁰–18³⁰

Családi programok a lakótelep központi részén
a Füredhő és a Köztársaság u. 11. északi oldalán.
(óvoda, bölcsőde, Aradi vértanúk parkja közötti területen)

Lakótelepi Egészségnap
a Tündéerkert Óvoda udvarán és termeiben

az EFOP-1.5.2-16-2017-00016 támogatásával

Az **EGÉSZSÉGSZIGET**

várja az érdeklődő családokat!

Egészségügyi szűrések, előadások, konzultációk orvosok
és egészségügyi szakemberek bevonásával.

Önkéntes véradás.

Termékbemutatók, játékos foglalkoztatók.

